

VARA KOMMUN

Årsredovisning 2023

Vara kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
<i>Kommunstyrelsens ordförande har ordet</i>	4
<i>Kommundirektören har ordet</i>	6
Förvaltningsberättelse.....	8
<i>Översikt över verksamhetens utveckling</i>	8
<i>Den kommunala koncernen</i>	9
<i>Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning</i>	11
<i>Händelser av väsentlig betydelse</i>	21
<i>Styrning & uppföljning av den kommunala verksamheten</i>	23
<i>God ekonomisk hushållning & ekonomisk ställning</i>	26
<i>Balanskravsresultat</i>	41
<i>Väsentliga personalförhållanden</i>	42
<i>Förväntad utveckling</i>	46
Räkenskaper	47
<i>Driftredovisning</i>	47
<i>Investeringsredovisning</i>	54
<i>Resultaträkning</i>	57
<i>Kassaflödesanalys</i>	58
<i>Balansräkning</i>	59
<i>Noter</i>	60
<i>Revisionsberättelse</i>	73
Bilagor.....	76
<i>Sammanställning nämnds- och bolagsmål</i>	76

Inledning

Årsredovisningen delas upp i följande delar:

Del 1. Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen beskrivs väsentliga delar avseende ekonomi och verksamhet och består av följande rubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Del 2. Räkenskaper

Del två innehåller drifts- och investeringsredovisning för kommunen och de kommunala bolagen, räkenskapsrapporter med tillhörande nothänvisningar för kommunen och kommunkoncernen samt en revisionsberättelse.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Det är i Vara det händer

I Skaraborg pågår en omfattande omställning för att med gemensamma insatser möta välfärdsutmaningen, den industriella omvandlingen och målet om en mer hållbar och klimatsmart utveckling. Då AB Volvo nu kommer att etablera en omfattande produktion av battericeller i Mariestad påskyndas och intensifieras denna omställning och det påverkar samtliga samhällssektorer. Och så även för oss i Vara kommun.

Det innebär att vi under året har haft fullt fokus på att vårt näringslivsarbete, våra planprogram och utökade detaljplaner. Särskilt vill jag här också lyfta fram kommunstyrelsens beslut om att göra en fördjupad översiktsplan för de nordöstra delarna av Vara tätort.

2023 var ett år som präglades av utmaningar på många plan. Inflationsläget innebar både förhöjda elpriser, kostnadsökningar på livsmedel samt pensioner. Vi kan nu konstatera att dessa utmaningar har hanterats väl, vi uppnår en god ekonomisk hushållning och vi har valt att värna om våra verksamheter och inte behövt göra några större neddragningar. Det är jag både glad och stolt över.

Vi ser nu i bokslutet för 2023 att skatteintäkterna ökat mer än prognosen och att nämnderna har varit återhållsamma och klarat sin budget. Ett starkt resultat har bidragit till finansiering av årets investeringar. Mycket av det som gjorts har varit bra, till och med lysande, men det finns också områden där arbetet måste skruvas upp för att få högre kvalitet och resultat. Det tar vi med oss i arbetet kommande år.

I övrigt har det hänt många spännande saker och satsningar i vår kommun. För att nämna några så har fullmäktige beslutat om en ny reviderad styrmodell samt övergripande mål och indikatorer för perioden 2024- 2027, detta viktiga beslut kommer fortsatt prägla vårt arbete för att öka och förbättra servicen till våra kommuninvånare och företagare. För att öka servicen till medborgarna så startades ett kontaktcenter. Viktigt att invånare, besökare och företagare känner att de blivit hjälpta och fått svar på sina ärenden.

Vara ingår från första januari 2023 i kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg, där flera kommuner ingår under samma arbete. På så sätt bygger vi en robusthet inför framtidens krav och rekryteringsutmaningar. Samarbeten mellan flera kommuner kommer fortsatt vara viktigt då kommunerna i V6 gemensamt anslutit sig till en gemensam löneenhet i Lidköping. För Varas del startades en ny säkerhetsorganisation vid årsskiftet som är ett samarbete mellan tre kommuner.

Vi har också slutfört några viktiga investeringar under året, bland annat nybyggnation av korttidsboendet intill Vara vårdcentral. Det har blivit fina lokaler för brukarna, bättre arbetsmiljö för personalen samt möjlighet att bedriva en god service. Vi fortsätter satsa på våra skolor och skolbyggnader, under året slutfördes nybyggnationen av Tråvad skola och renoveringen av Larvs skola färdigställdes. Vidare

genomfördes Alléskolans första etapp, Nästegårdsskolans första etapp samt Kvänums förskola som nu är helt färdigställd. Stolt att se hur skolorna nu börjar få nya skepnader och att vi nu tagit oss igenom en stor investeringskund som funnits på många av våra skolbyggnader.

Sist men inte minst vill jag passa på att tacka alla medarbetare för det gångna årets insatser för invånarna och företagarna i Vara kommun.

Kommundirektören har ordet

En tillbakablick – men fokus på framtiden

Vi förbättrar servicen och förutsättningarna för verksamheterna

Året som gått har varit ett händelserikt år. Omvärldens händelser påverkar oss i Vara kommun på många sätt, inte minst det allmänna säkerhetsläget. I den kontexten är det särskilt viktigt att vår service fortsätter att utvecklas och Vara kommun som plats får ökade möjligheter att växa.

Medborgarundersökningen visar att medborgarna i stort sett är väldigt nöjda med kommunen som serviceleverantör. Vård, skola och omsorg får överlag fina resultat, liksom kultur- och fritidsverksamheterna. Glädjande nog syns det även i undersökningen att medborgarna uppskattar de stora satsningar på verksamhetslokaler som gjorts under åren. Förbättringar önskas främst vad gäller infrastruktur och tillgången till kollektivtrafik.

Under året har kontaktcentret startats upp. Det nya arbetssättet syftar till att genom medborgardriven verksamhetsutveckling ge än bättre service till våra invånare och företag. En viktig milstolpe i kommunens ambition att kvalitetssäkra och effektivisera handläggningen.

Omvärldslägets snabba förändringar innebär att kommunernas ansvar ökar vad gäller civilt försvar, beredskapsarbete och säkerhetsskydd. Kommunen har under året förstärkt sin organisation och samverkar tillsammans med Grästorp och Essunga kommuner för robusthet och effektivitet.

Under året har flera större renoveringar, utbyggnader och tillbyggnader skett i kommunens fastighetsbestånd. Som exempel kan nämnas färdigställandet av Tråvad förskola och skola, Kvänums förskola och det nya boendet för äldre på Rondellen.

Kommunens anställda trivs och utvecklas

Varje år genomför kommunen en undersökning bland alla kommunens anställda. Resultatet mäts genom ett hållbart medarbetarindex, HME, där kommunen i år uppnådde 82 %. Det är en hög nivå i förhållandevis till rikets snitt. Att våra medborgare trivs, ledarskapet är gott och att Vara kommun erbjuder en god arbetsmiljö är framgångsfaktorer för dels god service men även för kompetensförsörjningen.

Verksamhetsutveckling för alla anställda har genomförts på temat miljömässig och social hållbarhet. Viktiga områden som går i linje med kommunens miljöstrategi och planen för social hållbarhet.

Tillväxt och utveckling

Den gröna omställningen i Skaraborg innebär, förutom AB Volvos etablering i Mariestad, en ökad efterfrågan på såväl bostäder som etableringsmark. En fördjupad översiktsplan har antagits för att undersöka förutsättningarna för ett nytt område för verksamhetsmark i nordöstra Vara utmed E20, för att möjliggöra för befintliga företag att växa och att nya företag kan etablera sig.

Ett planprogram håller på att arbetas fram för området vid Håkan-Månsgården, där nästa stora bostadsområde växer fram. En detaljplan för den första etappen håller på att tas fram. Bostadsförsörjningsanalysen visar på vilka typer av bostäder som behövs, i vilken omfattning och vart de ska lokaliseras. Ytterligare byggbar mark finns såväl inne i Vara tätort, som i omkringliggande orter.

Under 2023 minskade antalet Varabor med 97 personer, ett trendbrott, vilket beror på ett negativt flyttnetto och att antalet födda barn har sjunkit markant. Trenden är likadan i riket, men inte desto mindre är detta en utmaning framåt för kommunen, då detta kommer att påverka såväl våra intäkter samt möjligheten att bedriva effektiv verksamhet.

Goda resultat och hög soliditet

2023 års resultat är starkt, 68 mnkr vilket motsvarar 5,8 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Det höga resultatet beror på dels ökade skatteintäkter och dels ett sammantaget överskott i verksamheterna. Trots en hög investeringsvolym och en ökad upplåning så förblir soliditeten förhållandevis hög (29 % för kommunen och 30 % för koncernen), vilket det starka resultatet bidrog till. Resultatet för koncernen, när kommunens helägda bolag räknas samman med kommunens, uppgår till 72 mnkr. Kommunkoncernen har därmed en stabil ekonomi, vilket är en styrka framgent.

Ett stort tack för allt gott arbete som gjorts under året av alla anställda, föreningsliv och näringsliv. Med god ekonomi i grunden, en fantastisk personal och engagemang är siktet inställt på att göra vardagen ännu bättre för dem som bor i, verkar i och besöker Vara kommun. Tillsammans.

Anna Cederqvist

Kommundirektör

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunens resultat 2023 är 68 mkr, vilket är ett högt resultat och i nivå med genomsnittet för den senaste femårsperioden (64 mkr). Koncernens resultat uppgår till 72 mkr, vilket är något över genomsnittet för samma period (63 mkr). Årets resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 5,8 % för kommunen och 6,1 % för koncernen. Det starka resultatet förklaras av högre skatteintäkter och generella statsbidrag än budgeterat (31 mkr) samt att nämnderna gör ett överskott (34 mkr).

259 mkr år 2023, vilket är den högsta nivån för femårsperioden och 73 mkr över genomsnittet för samma period. Koncernens investeringar uppgår till 267 mkr, vilket är 40 mkr över genomsnittet.

Årets resultat tillsammans med investeringsvolymen gör att självfinansieringsgraden för kommunen är 54 %, varav externa lån togs upp under 2023 på 175 mkr. Koncernens självfinansieringsgrad av investeringar hamnar på 58 %. Soliditeten har minskat marginellt från 30 % till 29 % för kommunen och från 31 % till 30 % för koncernen.

Kommunens investeringar uppgår till

	2019	2020	2021	2022	2023
Folkmängd, antal	16 024	16 096	16 162	16 163	16 066
Kommunalskatt, %	21,77	21,77	21,77	21,77	22,37
Årets resultat, mkr					
Kommunen	17	68	91	76	68
Koncernen	25	75	62	81	72
Investeringar, mkr					
Kommunen	160	116	179	217	259
Koncernen	305	147	191	228	268
Soliditet inkl. pensionsförpliktelser, %					
Kommunen	23	27	31	30	29
Koncernen	24	28	31	31	30
Självfinansieringsgrad, %					
Kommunen	35	94	81	64	54
Koncernen	25	88	69	74	58
Långfristig skuld, mkr					
Kommunen	543	513	513	775	981
Koncernen	543	513	513	736	945

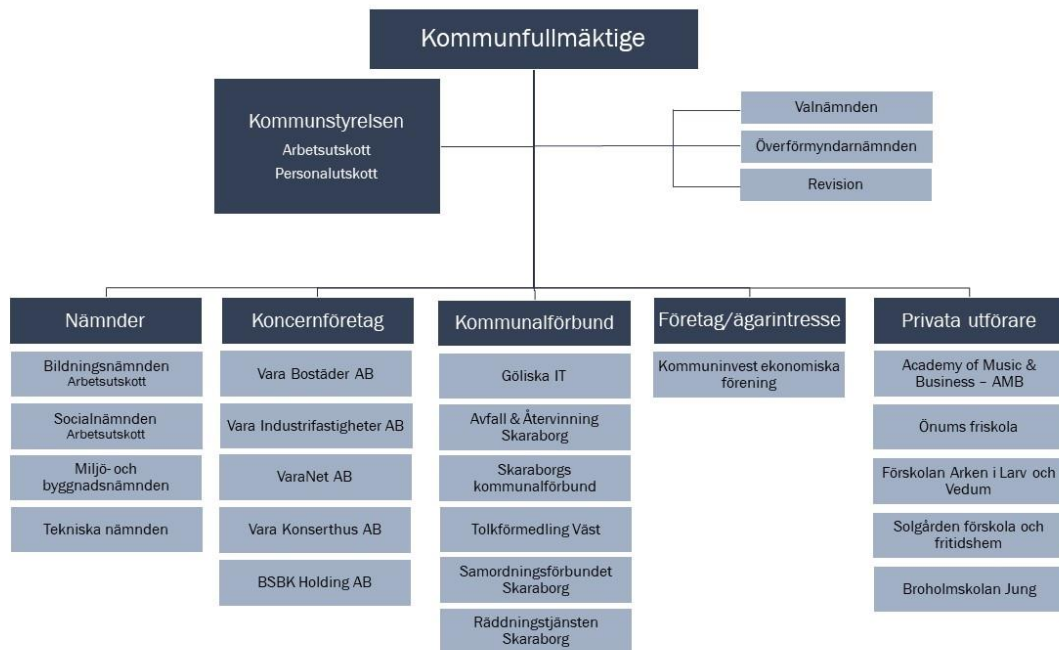
Årets resultat och självfinansieringsgrad beräknas enligt blandmodell.

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen innefattar nämnder och kommunala bolag. Till kommunstyrelsen, som är en egen nämnd, hör dessutom ett personalutskott. Därtill finns en revision som granskar kommunens verksamhet samt en valnämnd och en överförmyndarnämnd. I koncernen finns fyra helägda kommunala bolag. Ett av dotterbolagen, Vara Bostäder AB förvärvade

den 27 dec 2023 ett dotterbolag BSBK Holding AB.

Förutom de kommunala bolagen finns det fem privata utförare inom bildningsnämndens verksamhet. Därtill finns ett företag med ägarintresse samt sex stycken kommunalförbund. Dessa företag och förbund kan sammantaget anses ha väsentlig betydelse för bedömningen av kommunens verksamhet och ekonomiska ställning.

Nämnd	Uppdrag
Kommunstyrelsen	Leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.
Bildningsnämnden	Ansvarar både för Vara kommuns offentliga skolväsende och de kommunala kultur- och fritidsverksamheterna. I kommunens skolväsende ingår grundskola, gymnasium, anpassad skola, kommunal vuxenutbildning och svenskundervisning för invandrare samt förskoleklass, fritidshem, förskola 1-5 år, familjedaghem och uppdragsutbildning.
Socialnämnden	Nämndens uppgifter regleras i socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen och omsorgslagen. Verksamheten består av tre stora områden: äldreomsorg, omsorg kring personer med funktionsnedsättning, och individ- och familjeomsorg. Nämnden ansvarar även för mottagning av flyktingar.
Tekniska nämnden	Nämndens ansvar omfattar att leda och samordna kommunens tekniska verksamhet inom områdena fastighetsförvaltning, skötsel av gator/vägar, parkförvaltning, vattenförsörjning och avloppshantering, renhållning, avfallshantering, återvinning, lokalvård samt kostverksamhet.
Miljö- och byggnadsnämnden	Hanterar flera olika myndighetsfrågor utifrån gällande lagstiftning. Miljö- och hälsoskyddsarbetet styrs av lagar och förordningar inom exempelvis hälsoskydd, livsmedelshantering, kemiska produkter, miljöskydd, naturvård & planer. Enligt plan- och bygglagen har nämnden ansvar för bygglovsgivning och detaljplanläggning. Nämnden ansvarar även för naturvårdsfrågor och energirådgivning gentemot enskilda.

Bolag	Uppdrag
Vara Bostäder AB	Förvärva, äga, bebygga, förvalta, förädla och försälja fastigheter och tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar.
Vara Industrifastigheter AB	Uppföra, förvärva, förvalta, försälja och hyra ut lokaler till industrier, övrig näringsverksamhet och offentlig verksamhet, samt på ett allmänt näringsfrämjande sätt underhålla lokal- och markanskaffning i kommunen.
Vara Konserthus AB	Bedriva och utveckla scenkonsten i Vara Konserthus med därtill förenlig verksamhet, samt driva och säkerställa storbandsutvecklingen. Bolaget ska även bedriva uthyrningsverksamhet av sina lokaler med därtill förenlig verksamhet.
VaraNet AB	Bygga, äga och förvalta infrastruktur för elektronisk kommunikation inom Vara kommun.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

I följande avsnitt presenteras omvärlds-, verksamhets- och finansiella risker. Inom dessa områden råder förhållanden och skeenden som är centrala för bedömningen av kommunens ekonomiska resultat och ställning.

Omvärldsrisker

Samhällsekonomisk utveckling

Den svenska ekonomin har under 2023 försvagats rejält. Utvecklingen väntas fortsätta under 2024, men under åren 2025–2026 beräknas ekonomin återhämtas.

Den samhällsekonomiska utvecklingen förklaras till stor del av en fortsatt hög inflation, även om inflationstakten minskat, och högre räntor. Den höga inflationen har medfört en urholkning av köpkraften både för hushåll, näringsliv och för kommunsektorn. För kommunsektorn urholkades köpkraften 2023 med drygt en procentenhet på grund av en högre prisutveckling än utveckling av skatteunderlaget.

Inflationstakten i december 2023 uppgick till 2,3 % (KPIF). Det kan jämföras med statistik från december 2022 då inflationen uppgick till 10,2 %. Minskningen av inflationstakten beror till stor del på lägre

elpriser 2023 jämfört med 2022. För prisutvecklingen totalt sett gäller dock att även om inflationen blir lägre innebär det inte att priser generellt sett återgår till nivåer som gällde innan den höga inflationsutvecklingen. Lägre inflationstakt innebär sammantaget endast att prisökningar dämpas.

Utifrån att inflationen väntas fortsätta falla något 2024 och landa kring

Riksbankens inflationsmål på 2 % (KPIF)

görs bedömningen att styrräntan kommer sänkas. Effekter utifrån den förväntade

sänkningen lär dock dröja. När och i vilken omfattning som styrräntan

kommer att sänkas är ännu ovisst. Det är en utveckling som onekligen påverkar Vara

kommun, utifrån att kommunens upplåning ökat markant de senaste åren, bedöms fortsatt öka under 2024

och att förändring i räntenivåer av den anledningen kan ha betydande effekt på kommunens ekonomi.

Arbetsmarknaden har utvecklats relativt starkt 2023. Den generella utvecklingen av samhällsekonomin påverkar arbetsmarknaden med fördröjande effekt, vilket förklarar den gynnsamma utvecklingen under året. Under andra halvåret 2023 sågs en viss negativ påverkan på antalet arbetade timmar, en utveckling som väntas fortsätta 2024 där även arbetslösheten stiger. Att utvecklingen på arbetsmarknaden varit stark

2023 har gynnat utvecklingen av skatteunderlaget. För år 2024 beräknas i stället en svag utveckling. Detta väntas påverka hela kommunsektorns ekonomi, och därmed även Vara kommun, i form av svag utveckling av skatteintäkterna. Därtill bedöms den reala köpkraften komma att fortsätta falla 2024 till följd av att prisutvecklingen är fortsatt högre än skatteunderlagets utveckling. Denna utveckling påverkar kommunens ekonomi markant, vilket ses i det budgeterade resultatet. Mer om detta under rubriken "Förväntad utveckling".

Arbetsmarknad

Vid årets slut uppgick arbetslösheten i riket till 6,7 %, vilket är samma nivå som i december 2022. I Västra Götaland landade arbetslösheten på 5,9 %. För Vara kommuns del var motsvarande utfall 4,8 %, vilket är en uppgång, om än i mindre omfattning, jämfört med december 2022. Viktigt att notera är dock att under 2023 sjönk arbetslösheten i kommunen under perioden januari till maj för att därefter tydligt öka resterande del av året. Utifrån den samhällsekonomiska utvecklingen där effekter på arbetsmarknaden sker med fördröjning är utvecklingen av arbetslösheten viktig att bevaka framöver.

Befolkningsutveckling

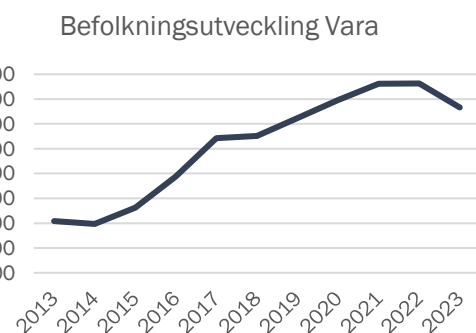
År 2022 uppgick antalet invånare i kommunen till 16 163. Prognosen för 2023 angav en folkökning med 50 personer,

hänfört till ett positivt flyttnetto om 83 personer och ett negativt födelsenetto om -33 personer, och att befolkningen vid årets slut skulle uppgå till 16 213.

Under 2023 har dock en utveckling skett där flyttnettot inte utvecklats enligt prognos. Statistik för året visar i stället ett flyttnetto med -64 personer. Det betyder att 64 personer fler flyttade från kommunen än till. Det innebär samtidigt en differens mot prognos om -147 personer.

För födelsenettet visar 2023 års statistik på ett underskott om -35 personer, vilket är i linje med årets prognos och utveckling föregående år.

Flyttnettots utveckling tillsammans med födelseöverskottet innebär att befolkningen i Vara kommun vid 2023 års slut uppgår till 16 066 personer. Det är därmed en förändring med -97 personer sammantaget jämfört med 2022.

Utvecklingen 2023 kommer troligen att påverka befolkningsutvecklingen framöver i budget- och planår. I vilken utsträckning är ännu oklart, och även vilken ekonomisk

effekt det blir. Under våren 2024 kommer en ny befolkningsprognos att tas fram med 2023 års utveckling i beaktande där det kommer klargöras vilka eventuella effekter en ny prognos får.

Bostadsmarknad

Under året har två olika analysunderlag tagits fram gällande bostadsbehov i Vara kommun. Gemensamt för båda underlagen är att de visar på bostadsbyggandets avgörande faktor för att kunna öka befolkningen. Underlagen visar även att en bred bostadsmarknad, med olika bostadstyper och upplåtelseformer för målgruppers olika behov, är av största vikt för att få till flyttkedjor. I Vara kommun är tidigare års positiva nettoinflyttning korrelerad med bostadsbyggande, d.v.s. när det har byggts och släppts bostäder till bostadsmarknaden har nettoinflyttningen ökat. Detta då Vara kommuns bostadsmarknad omfattar väldigt få vakanser förutom naturliga korttidsvakanser som uppstår när bostäder få nya ägare/hyresgäster.

Under 2023 har nybyggnationerna i Sverige i allmänhet och i Skaraborg i synnerhet i princip avstannat, huvudsakligen till följd av en sviktande konjunktur men också pga. av indraget investeringsstöd. Det senare har nämligen nyttjats i hög utsträckning i både Skaraborg och Vara kommun.

En tillbakablick på bostadsbyggande kan sammanfattas enligt följande. År 2020 byggdes det cirka 100 hyreslägenheter i kommunen. År 2021 byggdes det 84 stycken. För 2022 låg prognosen för påbörjade nybyggnationer på ett 40-tal hyreslägenheter, d.v.s. i enlighet med den politiska inriktningen för bostadsbyggnation.

Tyvärr uteblev ett större projekt i Vara tätort i samband med en konkurs.

Resultatet av färdigställda

hyreslägenheter år 2022 blev i stället två stycken. Trots en i stora delar kollapsad

bostadsbyggnadsmarknad under år 2023 tillkom åtta hyreslägenheter i

Vedum och tre i Vara tätort.

Utvecklingen på bostadsbyggnadssidan framåt är osäker men behovet av bostäder av olika typer och med olika upplåtelseformer och för olika målgrupper kvarstår.

Betydande avtal & regelförändringar

Från första oktober 2023 gäller nya reviderade Allmänna bestämmelser med innehållande huvudregel att alla medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och att arbetspass ska följas av dygnsvila. De nya reglerna grundar sig på minimikrav enligt EU:s arbetstidsdirektiv och att det tidigare avtalet innehöll brister avseende reglering om dygnsvila. De nya bestämmelserna innebär en påverkan på kommunens verksamhet,

framförallt inom socialförvaltningens verksamhetsområde. Inom verksamheten behöver förändringar göras avseende schemaläggning och arbetstider för att leva upp till gällande regler, ett arbete som pågår. De ändrade reglerna kommer sannolikt att innebära högre personalkostnader för 2024 och framåt. Hur stora dessa utökade kostnader kommer att bli är ännu mycket osäkert.

Hållbar utveckling

På strategisk nivå har viktiga steg tagits för den hållbara utvecklingen i Vara kommun, bland annat genom arbetet med en plan för social hållbarhet och utveckling av miljöstrategin. Som den största lokala arbetsgivaren kan kommunen bidra till ett hållbart samhälle och arbetsliv för tusentals människor. Genom vård, utbildning och samhällsplanering produceras hållbarhet i välfärden varje dag i Vara kommun.

Utmaningar framöver för Varas del handlar om att integrera arbetet för en hållbar utveckling i och tydliggöra kopplingen till kärnverksamheten. Ett starkt engagemang för att främja hållbara resor, fortsatt utbyggnad av förnybara energikällor, energieffektivisering och främjande av cirkulära flöden och återbruk, samt bevarande och restaurering av ekosystemen i både land och vatten, kommer vara centrala aspekter framåt.

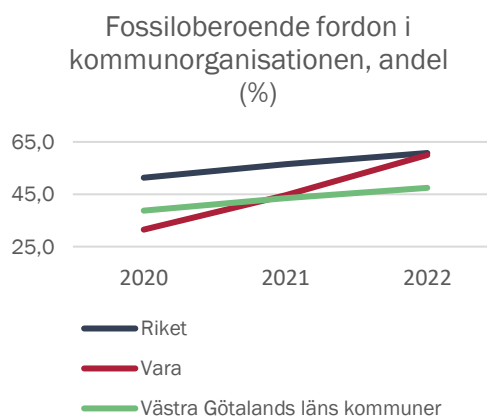
Utöver det interna arbetet i kommunens

verksamheter och att styra det som kommunen har direkt rådighet över har kommunen en stor roll som kunskapsspridare och katalysator i omställningen av samhället. Det är viktigt att samverka, föra dialog och vara medskapande med andra aktörer i samhället. Oberoende av perspektiv och utmaning så kan ingen aktör skapa den hållbara framtiden själv.

Miljömässig hållbarhet

Utmaningarna och möjligheterna i miljöarbetet i Vara kommun beskrivs utifrån miljöstrategins tre fokusområden. Nedan beskrivs de framsteg och utmaningar som gjorts under året inom varje fokusområde.

En energieffektiv och fossiloberoende kommun
Ett viktigt område för att hantera utsläppen av växthusgaser är att skapa hållbara resor och transporter. Här tar Vara kommun viktiga steg genom arbetet med en fossiloberoende fordonspark, kommunen har nu cirka 60 procent fossiloberoende (eldrivna) fordon. Ytterligare ett område för att minska utsläppen från transporter handlar om att öka tillgången till förnybara drivmedel. Under året har kommunen

uppdaterat handlingsplanen för laddinfrastruktur vilket skapar förutsättningar för arbetet framåt.

Den kommunala organisationen är redan idag bra på att använda förnyelsebar energi för uppvärmning och elförsörjning.

Fjärrvärmens i Vara kommer från förnybara källor och under 2023 har tekniska nämnden påbörjat arbetet med att inventera lämpliga ytor för installation av solceller. Framöver ses ett kraftigt ökat behov av elektrifiering nationellt, regionalt såväl som lokalt.

Utredning kring brister i nätkapacitet, utbyggnadsbehov, behov av lagring och möjligheter till ökad flexibilitet är viktigt för framtiden. Kommunen har rådighet över sin energianvändning och här krävs åtgärder för att energieffektivisera. Under 2023 har arbetet med en nulägesanalys påbörjats och är tänkt att ligga till grund för arbetet med en ny energiplan som planeras starta 2024.

En cirkulär och resurseffektiv kommun

Flera insatser för att öka kunskap om och benägenhet att källsortera har gjorts i kommunens verksamheter under 2023.

Enheten Arbete, sysselsättning och integration har utvecklat arbetet med återbruk för möbler där kommunorganisationens möbler kan cirkuleras och därmed minska miljöpåverkan, sänka kostnader och skapa sysselsättning för personer långt ifrån arbetsmarknaden.

En ny modern återvinningscentral öppnades för medborgare i början av 2023. Framöver blir det viktigt att främja cirkulära flöden och återbruk i kommunens verksamheter och samhället i stort.

En kommun som vårdar naturen och främjar biologisk mångfald

Under året har gatu-parkenheten fortsatt att anlägga blomsterängar i befintliga gräsmattor på fyra ställen i kommunen. Arbete, sysselsättning och integration har fortsatt arbetet med naturvårdslag och restaurering på Rössjö mosse.

Samtliga större vattendrag som rinner genom kommunen har problem med övergödning. Kommunen har inte direkt rådighet över mark- och vattenanvändning däremot har kommunen en viktig roll som kunskapsspridare och kan agera stödaktör.

Skyddet av vatten behöver finnas med i all samhällsplanering och kommunen har ett lokalt ansvar. Bland annat bör kommunerna ha en plan för förnyelsetakten av vatten- och avloppssystemen, inrätta vattenskyddsområden för att skydda dricksvattentäkterna och säkerställa att vattnet skyddas när det byggs nytt. Med ett förändrat klimat följer nya utmaningar med låga grundvattennivåer och vattenbrist. För att möta detta behöver kommunen främja en bättre vattenhushållning i framtiden.

Vara behöver fortsätta bevara, restaurera och säkerställa ett hållbart nyttjande av

ekosystemen på land såväl som i vatten. Utarmningen av biologisk mångfald kommer likt klimatförändringarna smygande.

Social hållbarhet

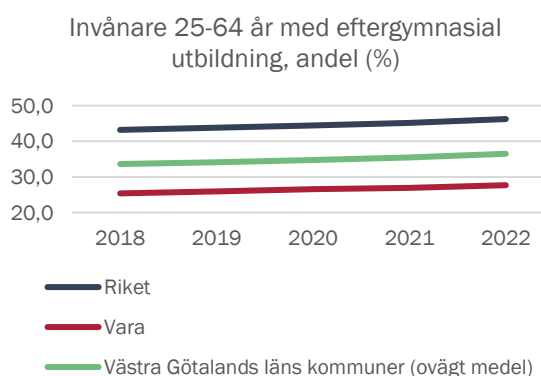
De stora utmaningarna för Vara handlar framförallt om att kommunen som offentlig aktör behöver fortsätta det kontinuerliga arbetet för att säkerställa invånarnas trygghet i, och tillit till det demokratiska samhället. Därför arbetar kommunens verksamheter tillsammans med bl.a. kommunens drogförebyggare, lokala företag och polisen i arbetsgruppen VEST (Vara i effektiv samordning för trygghet), för att stärka befolkningens trygghetsupplevelse. Vara är en trygg kommun och även om valdeltagandet gick ner under 2022, är valdeltagandet fortfarande högt. I ett nationellt perspektiv syns utmaningar i våra ungdomars psykiska hälsa men också deras tillit till samhället och demokratin.

Utifrån ett globalt perspektiv har Vara kommun få personer som lever i fattigdom och hunger. Men Vara har ett högt utfall av invånare 0-19 år som lever med låg ekonomisk standard. Försämrad ekonomi, inflation och att en förälder har skulder hos kronofogden kan påverka andelen barn och ungdomar i ekonomiskt utsatta hushåll.

I Vara kommun är antalet personer med högskoleutbildning låg, jämfört med riket i övrigt. Eftersom god utbildning och arbete är bland de viktigaste skyddsfaktorerna för

hälsa då dessa ökar möjligheten att påverka det egna livet, vill kommunen stärka utbildningsnivån. De senaste åren har folkhälsorådet haft fullföljda studier som målområde och i samarbete med kommunens skolor har flera insatser gjorts för att stärka fysisk och psykisk hälsa bland barn och ungdomar i syfte att öka antalet elever som går ur skolan med godkända betyg. Då medellivslängden är lägre i Vara jämfört med flertalet kommuner i Skaraborg och en indikator för ökad medellivslängd är högre utbildningsnivå, kan dessa insatser i tidig ålder samt eftergymnasial utbildning skapa gynnsamma effekter över tid för befolkningens ökade livslängd.

Vara har ett diversifierat och fungerande näringsliv. Kommunen visar på höga värden vad gäller sysselsättning och företagsklimat, jämfört med andra kommuner i Skaraborg. Den kommunala organisationen har gjort, gör och fortsätter göra många aktiviteter för att gynna näringslivet. Syftet med kommunens insatser är att möjliggöra en social hållbarhet genom hela livet för medborgarna i Vara kommun.

Verksamhetsrisker

Kompetensförsörjning är en viktig framtidsfråga hela riket och så även för Vara kommun. Utmaningarna är flera; den strukturella arbetslösheten med människor som står utanför arbetsmarknaden, höga sjukskrivningstal i kommunen (både gällande kommunens organisation och kommunen som geografiskt område), företagens behov av kvalificerad arbetskraft och kommunens behov av kompetens för att kunna genomföra välfärdsuppdraget. Framöver, i takt med att andelen äldre i befolkningen ökar och stora pensionsavgångar är att vänta, ökar efterfrågan på välfärdstjänster och trycket på arbetskraft. Det ökade behovet väntas bli som störst inom vård och omsorg, främst inom äldreomsorg. Samtidigt visar prognoser på att arbetslösheten kommer att öka under 2024. Trots detta bedöms det ändå finnas en matchningsproblematik då många av de som är och blir arbetslösa inte har den kompetens som arbetsgivaren efterfrågar.

Att ha en välmående arbetsplats spelar stor roll för kompetensförsörjningen.

Sjukfrånvaron och personalomsättningen behöver vara låg och antalet som arbetar heltid behöver vara hög. Anställda i Vara kommun har en högre sjukfrånvaro jämfört med riket samtidigt som de i lägre omfattning är heltidsanställda. Dessa aspekter innebär på så sätt risker för nuvarande och framtida

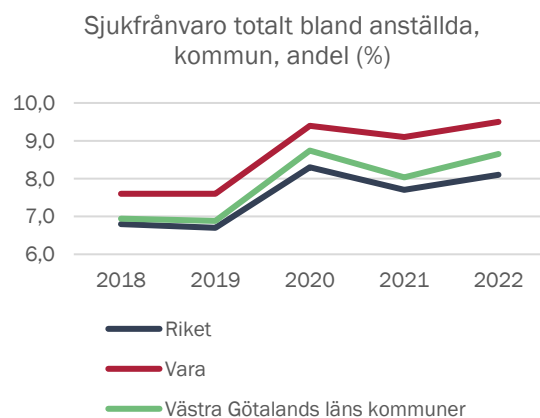
kompetensförsörjning för kommunen.

Digitalisering öppnar upp för unika möjligheter att införa smarta, innovativa och resurseffektiva arbetssätt för en god välfärd.

Utifrån risker relaterat till

kompetensförsörjningen kan digitalisering bidra till ökade möjligheter att erbjuda välfärd till en allt större målgrupp med färre medarbetare. Tekniken måste dock användas med hänsyn till etiska aspekter så att invånarna gynnas och att tekniken inte skapar oönskade konsekvenser. En ökad teknikutveckling leder även till större konsekvenser vid olika störningar. Arbetet med informationssäkerhet blir allt viktigare för samtliga verksamheter i kommunen.

Kommunen ansvarar för mer och mer information om kommunens invånare som måste hanteras på ett tillförlitligt sätt. Man förlitar sig även på teknik för fler och fler känsliga verksamheter i kommunen. Skulle det exempelvis uppstå en större störning i räddningstjänstens IT-system skulle det kunna få stora konsekvenser för kommuninvånare och näringsliv.

Finansiella risker

All form av ekonomisk verksamhet innebär alltid ett visst mått av finansiellt risktagande. Kommunen har i sin finanspolicy angett ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten inom kommunkoncernen ska bedrivas. Med finansverksamhet avses likviditets- och skuldförvaltning. Vara kommun har en koncernbank, vilket innebär att all inlåning sker genom koncernbanken som i sin tur lånar ut till dotterbolagen. En gemensam finansiell samordning innebär skalfördelar vad gäller upplåningskostnader och administrativa kostnader för upplåning, ökad styrning och kontroll av de finansiella riskerna och att kompetensen vad gäller de finansiella frågorna säkerställs.

Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att drabbas av ökade kostnader till följd av valutakursförändringar.

Kommunkoncernens låneskuld är i sin helhet placerad i svensk valuta i enlighet med kommunens finanspolicy.

Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras om de överstiger ett motvärde om 500 tkr. Vara kommun har ett fåtal betalningar årligen av mindre belopp varför valutarisken är ytterst begränsad.

Refinansieringsrisk

Med refinansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller

endast mot en ökad kostnad ha tillgång till, medel för betalningar.

För att begränsa risken i låneportföljen ska kapitalbindningen spridas över tid enligt en av kommunen framtagna normportfölj. Vara kommun har även ett koncernkonto med en checkräkningskredit om 50 mkr i reserv som kan nyttjas utan förbehåll.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken för att en snabb förändring av marknadsräntorna påverkar finansnettot negativt.

För att begränsa ränterisken vid upplåning ska räntebindingstider spridas över tid enligt en av kommunen framtagna normportfölj.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för att motparten inte kan fullfölja de förpliktelser som avtalet innebär.

För att minska motpartsrisken vid externa finansiella transaktioner väljs endast motparter med hög kreditvärdighet. Vara kommun har för närvarande Kommuninvest som enda finansiär och låneinstitutet har högsta möjliga kreditvärdighet.

En annan motpartsrisk är att kommunen hyr ut lokaler till externa hyresgäster. De största externa hyresgästerna är Vara Konserthus AB som under 2023 hade en hyra på 10,1 mkr, Västra Götalandsregionen som under 2023 hade en hyra på 5,5 mkr samt

gymnasiefriskolan AMB som under 2023 hade en hyra på 3,9 mkr. Kommunen hyr även ut lokaler till privatpersoner för 12,4 mkr för bland annat särskilt boende, men det är fördelat på många olika hyresgäster. Av de större hyresgästerna bedöms risken för hyresbortfall störst för gymnasiefriskolan AMB. Förutsättningen för alternativa hyresgäster i dessa lokaler är inte utredd.

Operativ risk

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, felaktigt agerande eller felaktiga system.

Den operativa risken hanterar kommunen genom en väl avpassad intern organisation, där ingen enskild person ensam ska handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan samt att rutiner följs upp i arbetet med intern kontroll.

Borgensrisk

Denna risk innebär att kommunen får ta över skulder på de ingångna borgensavtalen.

Vara kommun har inga borgensförbindelser.

Pensionsförpliktelser

Koncernen har pensionsförpliktelser uppgående till 414 mkr där kommunens del uppgår till 410 mkr. Vara kommun tillämpar blandmodellen, vilket innebär att pensionerna före 1998 inte är upptagna i balansräkningen utan som en ansvarsförbindelse. Vid tillämpning av blandmodell, så kostnadsförs förändringar i prognosparametrarna direkt, men enbart för de pensioner som är intjänade efter 1998. Kostnader för pensioner intjänade före 1998 uppstår vid pensionsutbetalningarna. 101 mkr av pensionsförpliktelserna har återlånats och det finns ingen återförsäkring

och inga medel är placerade.

Pensionsförpliktelserna är en nuvärdesberäkning av framtida utbetalningar och det finns faktorer som påverkar storleken på Vara kommuns pensionsförpliktelser som är utom kommunens kontroll. Exempel på faktorer som kan påverka pensionskostnaderna är bland annat ränteuppräknings, ändring av förmån, ändrade livslängdsantaganden och förändring i prisbasbeloppet samt inkomstbasbeloppet.

Upplysningar om pensionsförpliktelserna finns i not 23 och 27.

Mkr	2022		2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Pensioner intjänade före 1998	244	244	249	249
Pensioner intjänade fr.o.m. 1998	66	70	81	84
Löneskatt	75	75	80	81
Total pensionsskuld	386	389	410	414
Finansiella placeringar	0	0	0	0
Återlån	82	87	101	104

Händelser av väsentlig betydelse

Nedan följer en sammanställning av större händelser av väsentlig betydelse 2023 vilka har haft eller kommer att ha en påverkan på de finansiella rapporterna alternativt väsentlig påverkan på koncernens verksamheter.

Vara ingår från första januari 2023 i kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg. I förbundet ingår Essunga, Grästorp, Gullspång, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skövde, Tibro, Töreboda och Vara kommuner.

I juni fattade Kommunfullmäktige beslut om reviderad styrmodell samt övergripande mål och indikatorer för perioden 2024–2027.

Under hösten har varje nämnd och kommunalt bolag utifrån detta arbetat fram verksamhetsplaner för kommande år.

Beslut har fattats gällande att Vara kommun under 2024 ska ansluta sig till en gemensam löneenhet tillsammans med kommunerna inom V6-samarbetet (Essunga, Grästorp, Götene, Lidköping & Skara kommuner). Löneenheten ska ha sin hemvist i Lidköpings kommun.

Vara Konserthus fyllde 20 år 2023, vilket firades under hösten. Bolaget arrangerade en festival med scenkonstuttryck i varierande former. Festivalen genomfördes den 5–8 oktober och på programmet fanns 16

konserter/föreställningar med biljettförsäljning och 16 mindre kringaktiviteter.

En plan för social hållbarhet i Vara kommun har tagits fram. Planen har ett tydligt fokus kring prioriterade folkhälsoutmaningar och ska ligga till grund för Vara kommuns lokala politiska prioriteringar och beslut gällande insatser inom social hållbarhet.

Kommunfullmäktige har under hösten beslutat att kommunen ska byta redovisningsprincip avseende pensioner, från fullfondering till blandmodell. Övergången till blandmodell sker i samband med bokslut 2023.

Under augusti drabbades Vara tätort av ett skyfall som orsakade stora skador i flera av kommunens fastigheter. En vattenskada uppstod på ett av ventilationsaggregaten på Vårdcentrum där individ- och familjeomsorgen har sina lokaler. Redan tidigare under våren hade konstaterats att luftkvaliteten i lokalerna var undermålig och i behov av åtgärd. Vattenskadan som uppstod i augusti ledde till akut åtgärd och evakuering av personal till andra lokaler. Planering pågår för verksamhetens framtida lokaler och renovering.

Säkerhetssamverkan mellan Vara, Essunga och Grästorp startade januari 2023. I juli uppdaterades samverkansavtalet med bland annat tillägg av brottsförebyggande arbete.

Säkerhetsorganisationen finansieras till stor del av statliga medel enligt överenskommelser mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

I september öppnade Vara kommuns kontaktcenter. Syftet med kontaktcentret är att göra kommunens service än mer tillgänglig och att invånare, företagare eller besökare i högre grad ska få svar på sina frågor direkt vid första kontakten.

Vara Bostäder AB har under hösten beslutat att förvärva fastigheterna Vara Pinjen 11, Vara Pinjen 12 och Vara Pinjen 13 i Vara tätort till ett belopp om totalt 40 mkr. En av fastigheterna är en obebyggd tomt och på de övriga två fastigheterna finns sammanlagt 40 lägenheter. Kommunfullmäktige har under december månad godkänt fastighetsköpet. Tillträde beräknas ske under första kvartalet 2024. Vara Bostäder AB har även köpt fastigheten Oxeln 3 med tillhörande bolag BSBK Holding AB till ett värde om 1,1 mkr.

För kommunens del är flera större investeringar och om- och nybyggnationer pågående eller avslutade under 2023, alternativt innan årsredovisningens färdigställande:

- Återvinningscentralen i Heljeved, strax utanför Vara tätort, driftsattes i början av 2023.
- Nybyggnationen av Vara Korttid i Vara

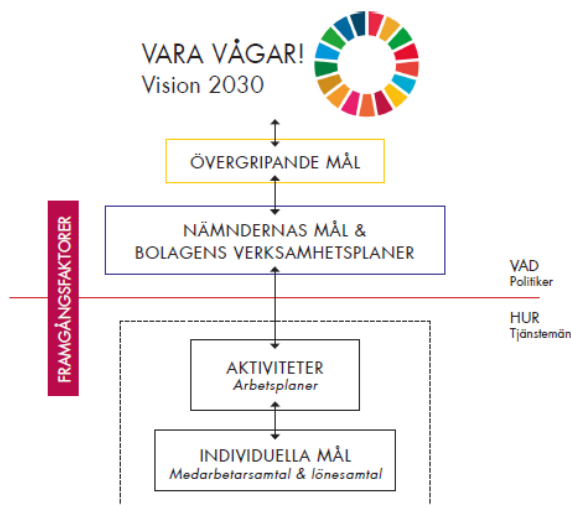
tätort har slutförts under våren 2023.

- Efter sommaren blev projektet Tråvads skola helt klart.
- Larvs skola blev klar i början av 2023 och slutredovisades tillsammans med Tråvads skola under hösten.
- På Alléskolan har första delen, etapp 1, slutförts under 2023. Det har innefattat renovering samt nybyggnation av lokaler för praktiskt/estetiska ämnen.
- Nästegårdsskolans etapp 1 har färdigställts under februari 2024.
- Kvänums förskola med tillbyggnad av två avdelningar är färdigställd under året och har slutbesiktigats under januari 2024.
- Alléhallens renovering och ombyggnation pågår och färdigställs under våren/sommaren 2024. Idrottshallen tas i bruk från och med höstterminens start.
- Gatu- och VA-projekten Tingshusgatan och Kyrkogatan i Vedum samt första etappen av Storgatan i Vara tätort har färdigställts under 2023.

Styrning & uppföljning av den kommunala verksamheten

Enligt riktlinje för styrprocessen, vilken gäller för samtliga nämnder och kommunala bolag i Vara kommun, syftar styrningen i kommunkoncernen till att verka för att handlingar i organisationen leder till ett önskat resultat i både ekonomisk och verksamhetsmässig mening där resurserna används på bästa sätt. Riktlinjen tar sin utgångspunkt i Vara kommuns styrmodell och vidare hur planerings- och uppföljningsprocessen ska genomföras. Detta beskrivs mer utförligt nedan.

Styrmodell

Bilden ovan visar Vara kommuns styrmodell gällande t.o.m. år 2023. Styrmodellen innehåller två målnivåer; övergripande mål & nämnds-/bolagsmål vilka mäts och följs upp med indikatorer. De övergripande målen och nämndsmålen gäller för perioden 2020-2023.

Framgångsfaktorerna är att anse som förhållningssätt och faktorer att arbeta med för att nå de övergripande målen.

Framgångsfaktorerna ska därmed genomsyra samtliga verksamheter.

Under året har kommunfullmäktige beslutat att en ny och reviderad styrmodell ska träda i kraft från och med räkenskapsåret 2024.

Därtill har kommunfullmäktige beslutat om övergripande mål och indikatorer för perioden 2024–2027.

Agenda 2030

Genom 17 globala hållbarhetsmål antog världens stats- och regeringschefer ett globalt ramverk för hållbar utveckling i FN:s generalförsamling 2015, Agenda 2030.

Agenda 2030 syftar till att skapa en hållbar utveckling. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

Begreppet hållbar utveckling är viktigt för Vara kommuns långsiktiga planering och innehåller tre dimensioner som är ömsesidigt beroende av varandra; social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Vara kommuns övergripande mål ska, enligt beslut i kommunfullmäktige, ha en tydlig koppling till de globala målen genom

inkluderad Agenda 2030. Denna inkludering görs genom att varje övergripande mål kopplas till ett eller flera av de 17 globala målen. Under varje övergripande mål visas de globala mål som huvudsakligen kan kopplas till Vara kommuns verksamhet. På så sätt är hållbar utveckling utifrån de globala målen även ett underlag för årlig uppföljning och analys av måluppfyllelse.

Styrprocess

Styrprocessen syftar ytterst till att knyta samman övergripande mål, nämnds- och bolagsmål med resurstilldelning och uppföljning. Styrprocessen omfattar två huvudprocesser; en planeringsprocess och en uppföljningsprocess.

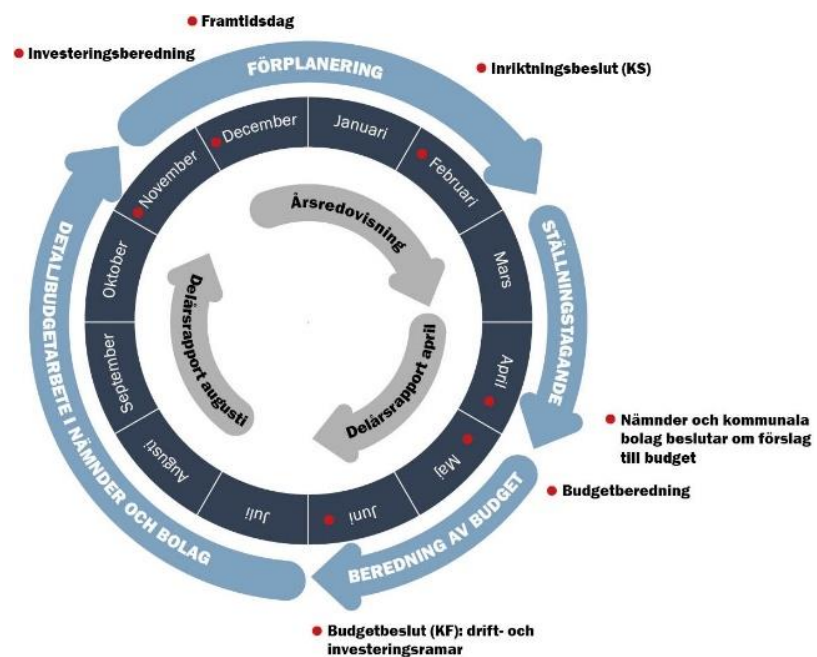
Planeringsprocessen inleds med en framtidsdag och en investeringsberedning. Framtidsdagen har temat omvärldsanalys med fokus på möjligheter och utmaningar för de kommande åren.

Investeringsberedningen syftar till att sammanställa kommande investeringsbehov och vad det innebär för kommunens ekonomi på sikt. Dokumentation från investeringsberedningen och framtidsdagen utmynnar i ett inriktningsbeslut i kommunstyrelsen i februari månad för nämndernas drift- och investeringsramar

kommande budget- samt planeringsår. Inriktningsbeslutet fungerar som ”stafettpinne” vilken kommunstyrelsen överlämnar till nämnderna, att ha som utgångspunkt för nämndens arbete med budget. Utifrån inriktningsbeslutet arbetar nämnderna fram budgetförslag vilket överlämnas till budgetberedningen i maj månad. Även de kommunala bolagen inkommer med budgetförslag.

Kommunfullmäktige fattar därefter beslut om budget. Under hösten arbetar respektive nämnd samt bolag fram sin detaljbudget.

Uppföljningsprocessen syftar till att och göra mål, resurser och resultat transparenta. Delårsrapport april omfattar verksamhet och ekonomisk uppföljning för samtliga nämnder. Helårsutfall för drift och investering prognostiseras baserat på det ekonomiska utfallet under perioden januari till april.

Delårsrapport augusti innefattar, utöver nämndernas uppföljning med prognos för helåret, även bolagens resultat och prognos samt måluppfyllelse för nämndernas mål samt indikatorer.

Årsredovisningen innehåller uppföljning av verksamhet, ekonomi och måluppfyllelse för samtliga nämnder och bolag. Syftet är ytterst att ta fram ett dokument från vilket kommunfullmäktige kan utkräva ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser för det gångna året.

Intern kontroll

Intern kontroll är en central del av verksamhets- och ekonomistyrningen och avser de strukturer, system och processer som bidrar till tydlighet och ordning och som säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med beslutade mål, uppdrag och övriga styrdokument.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en god intern kontroll, ansvaret är en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Som utgångspunkt finns ett reglemente som gäller för hela kommunkoncernen. I kommunstyrelsens ansvar ligger även att upprätta en kontrollorganisation med övergripande regler, riktlinjer och rutiner samt att tillse att den interna kontrollen inom nämnder och bolag är tillräcklig. Till det hör att utvärdera kommunens samlade

arbetsätt för intern kontroll och föreslå åtgärder till förbättring om så behövs. Respektive nämnd och bolag ansvarar å sin sida för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Till nämndens/bolagets ansvar hör att årligen besluta om kontrollåtgärder genom att anta en internkontrollplan samt att uppföljning görs kontinuerligt och sammanställs i en uppföljningsrapport.

God ekonomisk hushållning & ekonomisk ställning

En kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och även i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. God ekonomisk hushållning ska därmed prägla hela kommunkoncernen.

I följande avsnitt görs en utvärdering av god ekonomisk hushållning genom analys av måluppfyllelse för de övergripande målen. Utvärderingen avslutas med en sammanfattande bedömning.

Därefter följer en finansiell analys av kommunkoncernens resultat och ekonomiska ställning där god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv analyseras mer djupgående.

Måluppfyllelse

Nedan presenteras en analys av de övergripande målens uppfyllelse 2023. Målen bedöms antingen som uppfyllda (grönt), delvis uppfyllda (gult) eller ej uppfyllda (rött). Till grund för bedömning av måluppfyllelse är nämndernas och bolagens målanalyser för respektive nämnds- och bolagsmål, vilka är kopplade till de övergripande målen. Nämndernas och bolagens analyser sammanställs och en kvalitativ bedömning görs huruvida det övergripande målet har uppnåtts, delvis eller ej. Således görs ingen förutbestämd konsolidering av underliggande nämnds- och

bolagsmål. Istället är fokus analys, transparens och lärande med syfte att målanalysen ska utgöra en central grund för verksamhetsutveckling och styrning.

Till grund för analys av måluppfyllelse finns även kommunövergripande indikatorer till två av de övergripande målen.

Utifrån att kommunfullmäktige under 2023 beslutat om reviderad styrmodell och övergripande mål att gälla från 2024 är nedanstående målanalys den sista för aktuella mål och en slutlig analys avseende perioden 2020–2023.

Attraktivt Vara med livskvalitet för alla

Beskrivning av mål

Ett attraktivt Vara med god livskvalitet för alla är ett jämställt och jämlikt samhälle där alla lever ett gott liv och känner tillit och förtroende till varandra, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med acceptans där människors lika värde står i centrum. Det handlar om att bygga ett långsiktigt och hållbart samhälle där alla känner delaktighet och möjlighet att påverka. Ett samhälle som skapar goda förutsättningar att styra över ekonomi, arbete, bostad, utbildning, kultur, hälsa, trygghet och sociala nätverk. Näringslivet och kommunen samverkar för att uppnå ett gott företagsklimat, goda förutsättningar för tillväxt och utveckling

samt möjlighet för medborgare och näringsliv att agera miljövänligt.

Måluppfyllelse

◆ Delvis uppfyllt

För det övergripande målet totalt sett syns en positiv utveckling och trend. Inom några områden finns fortsatt omständigheter som gör att målet inte kan anses som uppfyllt. Av den anledningen bedöms det övergripande målet som delvis uppfyllt vid årets slut. Analysen grundar sig huvudsakligen på nedanstående utveckling.

Företagens sammanfattande omdöme 2023 i den årliga attitydundersökningen från Svenskt Näringsliv ligger högre än föregående år och alltså på en hög nivå. För perioden 2020–2023 ses totalt sett förbättrade resultat.

Sysselsättningsgraden i kommunen har ökat de senaste åren och ligger högre jämfört med riket, regionen och delregionen. Arbetslösheten är samtidigt fortsatt lägre i kommunen 2023 jämfört med andra kommuner i regionen och även jämfört med riket.

För undersökningen ”Invånare med bra självskattat hälsotillstånd” ses förbättrade resultat de senaste åren, men Vara har fortsatt lägre resultat jämfört med andra kommuner och riket. Vad gäller det s.k. ohälsotalet som mäter utbetalda dagar med sjukpenning per försäkrad i åldrarna 16-64 år

har Vara (som geografiskt område) ett högre antal jämfört med riket och andra kommuner. Det betyder ett högre ohälsotal i kommunen jämfört med andra. Detta har gällt under en längre period där utvecklingen under perioden 2020–2023 tyvärr inneburit att ohälsotalet ökat.

Årets medborgarundersökning visar goda resultat på frågan om kommunen anses vara en bra plats att leva och bo på. Vara har bättre resultat jämfört med riket och i nivå med andra kommuner i regionen.

Betydligt fler anser även att insyn och

inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra jämfört med såväl riket som andra kommuner.

Förtroendet för kommunens politiker är högre i Vara jämfört med regionen och riket.

Den totala planberedskapen är alltså god i kommunen. Genomförda

bostadsbehovsanalyser för både Vara kommun och Skaraborg visar att det behöver byggas fler bostäder av olika typer med olika upplåtelseformer för att kunna möta olika målgruppers behov och för att kunna tillskapa flyttkedjor. I den rådande lågkonjunkturen har bostadsbyggandet över hela landet avstannat, så även i Vara kommun. Målet för nybyggnation av bostäder (60 lägenheter/år) nås inte 2023 pga. framskjutna eller uteblivna byggprojekt.

Utsläpp till luft av växthusgaser har minskat i kommunen de senaste åren. Kommunens

åtgärder för att minska utsläppen är flera och rör allt från detaljplanering av nya bostadsområden till infrastruktur för hållbara bränslen. Flera företag i kommunen ställer om och gör utsläppsminskande och energieffektiviserande åtgärder.

Uppkopplingsförutsättningarna i kommunen som helhet är alltså god men sett till att samhället digitaliseras så är det viktigt både ur ett socialt hållbarhetsperspektiv och ur ett etableringsperspektiv att förutsättningarna för uppkoppling också blir uppkoppling i realiteten, så även i tätorterna där de rådande marknadslösningarna inte lever upp till medborgarnas och företagens förväntningar. Resultat från medborgarundersökningen visar att en betydligt lägre andel av invånarna i Vara jämfört med såväl region som riket uppger att internetuppkopplingen i bostaden täcker det behov man har.

Verksamhet med god kvalitet

Beskrivning av mål

Vara kommun och dess verksamheter är till för invånare, besökare och näringsliv i kommunen. Kommunens uppdrag är att leverera service och tjänster av hög kvalitet, med så liten miljöpåverkan som möjligt. Miljö- och klimatarbete ska inkluderas i all verksamhet.

Alla ska bemötas på ett respektfullt sätt och relationer ska kännetecknas av öppenhet, hög tillgänglighet och ett gott bemötande.

Dialog och delaktighet skapar engagemang kring kommunens verksamheter, ger kunskap och förståelse för kommunens uppdrag och stärker förtroendet för kommunens arbete.

Måloppfyllelse

◆ Delvis uppfyllt

Sammantaget görs bedömningen att det övergripande målet är delvis uppfyllt vid årets slut, vilket huvudsakligen baseras på nedanstående utveckling och omständigheter.

Resultat från årets medborgarundersökning visar att upplevelsen av att kommunens politiker och anställda arbetar för kommunens bästa har minskat något jämfört med föregående mätning, men resultatet ligger fortsatt högre än genomsnittet för riket. Det upplevda bemötandet vid kontakt med tjänsteperson visar på ett lägre resultat 2023 än föregående år och även lägre än riket. Därtill upplever färre invånare 2023 jämfört med tidigare att det fungerar bra att få svar på frågor till kommunen.

Upplevelsen av bemötandet vid kontakt med politiker i kommunen är gott och ligger betydligt högre än rikets snitt.

Årets brukarundersökningar inom äldreomsorgen, både hemtjänst och särskilt boende, visar på mycket goda resultat vad gäller den sammantagna upplevelsen av hemtjänsten eller boendet. Resultaten är

betydligt högre än motsvarande för riket och regionen samt delregionen, en tydlig positiv trend ses för kommunen sedan 2020.

Specifikt för bemötandet anger 94 % på särskilt boende och motsvarande 97 % inom hemtjänsten att de alltid eller oftast bemöts på ett bra sätt av personalen. Resultaten ligger över rikets genomsnitt.

Inom grundskolan och elever i årskurs tre visar resultat från årets nationella prov i svenska att endast ca hälften av eleverna klarar alla delar av proven. Det är en bra bit under rikets genomsnitt (67 %).

Motsvarande resultat finns gällande matematiken där elever i Vara i betydligt lägre utsträckning jämfört med riket klarat alla delprov.

För elever i årskurs sex ses förbättrade resultat 2023 avseende godkända betyg i svenska men försämrade betyg i matematik. Vid jämförelse med riket ligger Vara i nivå respektive något högre i resultat. Behöriga till yrkesprogram på gymnasiet har ökat 2023 jämfört med 2022 och 2021. Sett över en längre tidperiod är dock trenden negativ, där allt färre blir behöriga.

Vara kommun har klättrat i hållbarhetsrankingen 2023 vilket i huvudsak förklaras av att den antagna miljöstrategin skapar förutsättningar för en miljömässigt hållbar styrning och uppföljning. Samtliga verksamheter, om än på olika sätt, inkluderar miljö- och klimatarbete i sin verksamhet, t.ex.

genom aktiviteter i arbetsplaner men även genom den kommungemensamma verksamhetsutvecklingen på temat miljömässig hållbarhet där alla enheter deltagit.

Välmående arbetsplats

Beskrivning av mål

Vara kommun är en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. I Vara kommun är en god och hälsosam arbetsmiljö i fokus. Viktiga byggstenar är ett coachande och tillitsbaserat ledarskap, en väl fungerande organisation, jämlikhet och mångfald.

Måloppfyllelse

◆ Delvis uppfyllt

Bedömningen är att det övergripande målet delvis är uppfyllt vid årets slut, vilket till stor del baseras på att sjukfrånvaron minskat men fortfarande är hög.

Utveckling av sjukfrånvaron

Sjukfrånvaron har minskat från 9,6 % (2022) till 8,3 % (2023). Målet är satt till 5,9 % för 2023. Merparten av kommunens förvaltningar, och även kommunala bolag, visar uppgifter om minskad sjukfrånvaro. Socialförvaltningens kraftiga nedgång påverkar med sin numerär kommunens totala värde. Sjukfrånvaron närmar sig nu

nivån innan pandemin, men ligger fortfarande på en hög nivå jämfört med omvärlden och kommunerna i Skaraborg. Sjukfrånvaron varierar mellan kommunens förvaltningar och verksamheter. Det arbete som intensifierats i verksamheterna kring systematiskt arbetsmiljöarbete, rehabiliteringsarbete, framtagande av verktygslåda och råd och stöd till chef, antas ha gett effekt då sjukfrånvaron minskat i hela kommunen.

Utvecklingen av andel heltidsanställda

Andelen heltidsanställda har ökat marginellt mot tidigare mätning, men har sedan indikatorn började mätas 2019 ökat från 69 % till 79 %. Arbetet fortskrider och grunden är att heltidstjänster annonseras vid nyrekrytering. Under året har det lokala årsarbetstidsavtalet sagts upp av arbetsgivaren, bland annat till följd av lagförändringar kring 11-timmars dygnsvila. Det pilotprojekt som pågått kring heltid som norm har under året avslutats. Resultatet och framgångsfaktorerna kommer att nyttjas i framtiden, för att skapa strukturer som stimulerar till heltidsarbete.

Hållbart Medarbetarengagemang (HME)

HME-index har inte förändrats 2023 jämfört med tidigare mätning, utan ligger fortsatt på 82. Resultatet är starkt i jämförelse med andra kommuner. Av medarbetarundersökningen framgår att 83 % instämmer i att de är stolta över att arbeta på sin arbetsplats. De flesta medarbetarna tycker sig ha ett meningsfullt arbete, där arbetsklimatet och samarbetet på den egna enheten är bra. Medarbetarna har en tydlig bild av vad som förväntas av dem och är insatta i arbetsplatsens mål och gör sitt bästa för att nå dem. Resultatet visat att möjlighet till återhämtning är det frågeområde som har fått något lägre betyg och är därför fortsatt ett område att arbeta vidare med kommunövergripande.

Kommunen genomsyras av att vi ska ha en hög tillit till varandra, hjälpa varandra och göra varandra bra. Detta i sig är grundpelare i upplevelsen av en välmående arbetsplats tillsammans med ett i vardagen ständigt pågående systematiskt arbetsmiljöarbete.

Indikator	2020	2021	2022	2023	Mål 2023
HME, %	81	-	82	82	Ska öka

Indikator	2020	2021	2022	2023	Mål 2023
Sjukfrånvaro, %	9,4	9,1	9,6	8,3	6,4
Heltidsanställda, %	72,2	74,4	76,7	79	Ska öka

Hållbar ekonomi

Beskrivning av mål

I Vara kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk för att möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krissituationer i omvärlden och för att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare. Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer, där inkludering är en förutsättning för utveckling och ökad tillväxt. För en god ekonomisk hushållning och samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommunen och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga intressenter. Beslut ska säkras så de har en positiv påverkan på samhället och miljön. Framtida kostnader i verksamheten ska minskas genom att agera för effektiviseringar samt hållbara upphandlingar och investeringar, vilket innebär att tjänster och produkter produceras under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Måluppfyllelse

● Uppfyllt

Utifrån att kommunen uppfyllt det finansiella resultatmålet och att nämnderna redovisar resultat inom ram görs sammantaget bedömningen att det övergripande målet ”Hållbar ekonomi” är uppnått vid årets slut.

Målsättningen om ett resultat kring 2 % bygger på det överskott som erfarenhetsmässigt krävs för att kommunen ska kunna göra återinvesteringar utan att ekonomin urholkas, givet en normal investeringsnivå. Kommunen redovisar 2023 ett överskott om ca 68 mkr (enligt blandmodellen), motsvarande 5,8 % av skatteintäkter & generella statsbidrag. Det innebär således att Vara kommun når resultatmålet.

Nämnderna har under 2023 förbrukat ca 97 % av tilldelad budgetram, vilket innebär att indikatorns målsättning om maximalt 100 % nyttjande uppfyllts.

Indikator	2020	2021	2022	2023	Mål 2023
Resultat inom tilldelad ram, %	97	99	98	97	100
Resultat/skatteintäkter & generella statsbidrag, %	6,8	8,7	6,9	5,8	2 % (+/- 1 %)

Resultat / skatteintäkter och generella statsbidrag är beräknat enligt blandmodellen.

Sammanfattande utvärdering god ekonomisk hushållning

I Vara kommun finns fyra övergripande mål, vilka bryts ned till 23 nämndsmål och 19 bolagsmål. Av de fyra övergripande målen är ett av finansiell karaktär och tre verksamhetsmässiga. Av de verksamhetsmässiga målen bedöms samtliga som delvis uppfyllda 2023. Till det finansiella målet hör ett resultatmål för kommunen, vilket lyder "resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ska uppgå till 2 % +/- 1 %". Resultatet för 2023 för kommunen uppgår till 68 mkr, vilket motsvarar 5,8 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatmålet kan därmed anses som uppfyllt.

Resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag för hela målperioden 2020–2023 uppgår i genomsnitt till ca 7 %

(beräknat enligt blandmodellen). Utifrån målsättningens ambition att kommunen ska kunna göra investeringar utan att urholka ekonomin kan konstateras att självfinansieringsgraden i genomsnitt under perioden uppgår till ca 73 %. Trots starka resultat har inte kommunen kunnat finansiera investeringarna fullt ut på grund av höga investeringsnivåer. Kommunens upplåning har i stället ökat markant under de senaste åren. Tack vare de starka resultaten uppgår dock självfinansieringsgraden till ett genomsnittligt värde i nivå med ett erfarenhetsmässigt riktmärke för en hållbar ekonomi på sikt. Ett tecken på att ekonomin under 2020–2023 inte urholkats är nivån på soliditeten som ökade inledningsvis mellan åren 2020 och 2021, och har sedan dess legat stabilt omkring 30 %. Sammantaget kan därför konstateras att kommunen uppnått sitt mål om en hållbar ekonomi för perioden och även god ekonomisk hushållning.

Finansiell analys

Den finansiella analysen i årsredovisningen innefattar såväl kommunen som de kommunala bolagen och en koncernanalys upprättas. I analysen har jämförelsesiffror för 2022 justerats på grund av två faktorer. Dels har kommunen ändrat redovisningsprincip under 2023 och redovisar inte längre pensioner enligt fullfonderingsmodell utan redovisar nu enligt blandmodell. Kommunen har därtill genomfört ett arbete med att klassificera leasingavtal. Avtal som klassificeras som finansiell leasing redovisas som anläggningstillgång i balansräkningen och förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter redovisas som en skuld.

Årets resultat

	2021	2022	
Kommunen			
Årets resultat, mkr	91	76	68
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag, %	8,7	6,9	5,8
Koncernen			
Årets resultat, mkr	62	81	72
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag %	5,9	7,4	6,1

Kommunens resultat uppgår till 68 mkr vilket är 64 mkr högre än budget. Resultatet motsvarar 5,8 % av skatteintäkter och generella statsbidrag, och utgör ett starkt resultat. Skatteintäkterna budgeteras och prognostiseras utifrån SKR:s skatteunderlagsprognoser. I och med den höga inflationen under de senaste två åren,

har SKR prognostiserat ett vikande skatteunderlag och ökad arbetslöshet. Skatteunderlaget har däremot varit starkare än väntat vilket medfört ett budgetöverskott på 20 mkr. Osäkerheten kring om kommunen skulle få ta del av den el-kompensation som regeringen utlovade i slutet av 2022 medförde att dessa medel inte fanns med i budget. El-kompensationen tillsammans med högre intäkt för fastighetsavgift ger ett överskott om 10 mkr för generella statsbidrag. Nämndernas verksamheter redovisar ett överskott 34 mkr lägre än budget.

Resultatnivån ligger därmed över intervallet för kommunens finansiella mål som anger att resultatet ska vara 2 % +/- 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Under en treårsperiod är årets resultat av skatteintäkter och generella statsbidrag 7,1 %, vilket är en väldigt hög siffra och är en bra förutsättning för att stärka eller behålla kommunens finansiella ställning.

Koncernens resultat uppgår till 72 mkr, vilket motsvarar 6,1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatet består av sista raden i bolagens resultaträkningar, det vill säga "Årets resultat" inklusive 79,4 % av bolagens bokslutsdispositioner.

Intäkter och kostnader

	2021	2022	2023
Nettokostnadsutveckling, %	3,3	6,1	10,0
Skatte- och statsbidragsutveckling, %	5,3	4,5	7,7
Koncernen			
Nettokostnadsutveckling, %	6,0	4,4	7,8

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god, det vill säga hur nettokostnaderna utvecklar sig i förhållande till skatteintäkterna och generella statsbidrag. Nyckeltalen speglar hur stor del av skatteintäkter och statsbidrag som den löpande driftverksamheten tar i anspråk. Det utrymme som finns kvar kan användas till finansiering av investeringar, amortering av långfristiga lån eller sparande.

För kommunen har nettokostnaderna ökat med 10 % och skatte- och statsbidragsutvecklingen med 7,7 %. Att nettokostnaderna ökar mer än skatte- och statsbidragsutvecklingen slår igenom på årets resultat. Årets resultat är 8 mkr lägre 2023 jämfört med året innan. I ett tre-årsperspektiv har nettokostnadsutvecklingen varit något högre än skatte- och statsbidragsutvecklingen med ett genomsnitt på 6,5 % jämfört med 5,8 %. Om trenden fortsätter, där nettokostnadsutvecklingen är högre jämfört med skatte- och statsbidragsutvecklingen kommer kommunens handlingsförmåga och

ekonomiska ställning att försämrats.

Nettokostnadsutvecklingen för koncernen var 7,8 % och har sin förklaring i inflationen, med bland annat högre räntekostnader och hyror, samt lägre intäkter.

Investeringar

	2021	2022	2023
Kommunen			
Årets investeringar, mkr	179	217	259
Koncernen			
Årets investeringar, mkr	191	228	268

Kommunen har investerat 259 mkr under 2023. Av dessa är 222 mkr kommunens investeringsprojekt och 37 mkr är finansiell leasing. Den finansiella leasingen består av 19 mkr för nyanskaffning fastighet som är brandstationen i Kvänum och 17 mkr är nyanskaffning av leasingbilar.

Investeringarna på 222 mkr är en avvikelse mot budget med 9 mkr och är en genomförandegrad på 96 %. Avvikelsen mot budget beror på projekt som inte påbörjades samt färdigställdes i samma omfattning som var planerat. I juni 2023 tog kommunfullmäktige beslut att ändra investeringsbudgeten för 2023, där investeringar för 94 mkr flyttades till kommande år.

Vara kommun har de senaste fem åren haft en hög investeringsnivå, i genomsnitt ca 12 tkr per invånare och år. Det kan jämföras med riket och övriga kommuner i

Västra Götalands län där motsvarande investeringsnivå ligger på cirka 7 tkr per invånare och år. Enligt budget kommer det närmsta året ha en försatt hög investeringsnivå, men sedan kommer investeringstakten att minska något och ligga i paritet med riket och övriga kommuner i Västra Götaland.

Koncernens totala investeringar uppgick till 268 mkr vilket endast är 10 mkr högre än kommunens, där Vara Bostäder AB stod för 5 mkr, VaraNet AB, samt Vara Industrifastigheter AB för 2 mkr var och Vara Konserthus AB som har lägre investeringar.

För en mer detaljerad information, se avsnittet ”Investeringsredovisning”.

Självfinansieringsgrad av investeringar

%	2021	2022	2023
Vara kommun, %	91	64	54
Västra Götaland, % (genomsnitt)	145	120	-
Riket, % (genomsnitt)	148	89	-

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor del av investeringarna som kan finansieras med årets resultat före avskrivningar. 100 % innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är utförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

Årets investeringsnivå självfinansieras till 54 %. Trots ett bra resultat når inte självfinansieringsgraden upp till 100% på grund av den höga investeringsnivån. Finansiell leasing har påverkat investeringsnivån med 37 mkr och det påverkar även självfinansieringsgraden. Tar man bort finansiell leasing hamnar självfinansieringsgraden på 63 %.

Kommunen har sedan år 2017 haft en högre investeringsnivå som inte fullt ut kunnat självfinansieras. Detta har medfört att kommunen behövt ta ut lån för att kunna finansiera investeringarna. Under 2023 har kommunen ökat sin låneskuld med 175 mkr. Kommunen har också ökat sin leasingskuld med 29 mkr. I och med den höga investeringsnivån har Vara kommun en lägre självfinansieringsgrad än Västra Götaland och riket.

Soliditet inkl. pensionsförpliktelser

	2021	2022	2023
Kommunen			
Vara kommun, %	31	30	29
Västra Götaland, % (genomsnitt)	26	29	-
Riket, %, (genomsnitt)	26	32	-
Koncernen			
Vara koncern, %	31	31	30
Västra Götaland, % (genomsnitt)	23	25	-
Riket, %, (genomsnitt)	23	25	-

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och förmåga att betala långfristiga skulder, det vill säga den långsiktiga motståndskraften.

Soliditeten visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital. För olika verksamheter kan soliditeten variera. En verksamhet där det krävs stora investeringar, till exempel ett fastighetsbolag, har i regel en lägre soliditet. Att återinvestera "vinst" i verksamheten, ett högt resultat och amortering av lån påverkar soliditeten positivt. Investeringar och stora satsningar som finansieras med lån påverkar soliditeten negativt. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten under en längre period inte försvagas utan utvecklas positivt. Det innebär att kommunen blir mindre skuldsatt och ökar sitt finansiella handlingsutrymme. Soliditetsmättet som används här är inklusive pensionsförpliktelser då det ger den mest korrekta bilden.

Kommunens soliditet är enbart något högre i jämförelse med snittet i Västra Götaland och lägre om man jämför med riket. Trots det, har kommunen en stark soliditet även om den har minskat något från föregående år och ligger på 29 %. Att soliditeten inte ökar, trots ett högt resultat, beror på att kommunen har haft höga investeringar som finansierats med lån och en ökad leasingskuld. Ytterligare en negativ påverkan har pensionsförpliktelserna som har ökat med drygt 20 mkr. Risk finns att soliditeten försvagas ytterligare under 2024 på grund av höga investeringsvolymerna tillsammans med ett lågt budgeterat resultat. Men

förväntningarna är ändå att soliditeten kommer att förbättras på lång sikt.

Koncernens soliditet har under året försämrats med en procentenhet, från 31 % till 30 %. Koncernens soliditet följer i stort kommunens soliditet då koncernbolagens externa lån ingår i kommunens koncernbankslån.

Kommunalskatt 2023

	Vara kommun	Västra Götaland	Riket
Kommunens skattesats, %	22,37	21,37	20,67
Regionens skattesats, %	11,48	11,48	11,57
Total skattesats, %	33,85	32,85	32,24

En del av bedömningen av kommunens finansiella kapacitet rör den kommunala skattesatsen, där en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag.

Den kommunala skattesatsen i Vara kommun uppgick till 22,37 % år 2023 och höjdes inför året med 0,6 procentenheter. Det innebär att den totala skattesatsen i Vara är 1,0 procentenhet högre än Västra Götaland och 1,61 procentenhet högre än riket. Det höga skattetrycket innebär att kommunen har sämre möjlighet att stärka ekonomin vid behov.

Kassalikviditet

	2021	2022	2023
Vara Kommun, %	38	63	114
Västra Götaland, % (genomsnitt)	132	138	-
Riket, % (genomsnitt)	138	134	-

Kassalikviditeten mäter kortsiktig betalningsförmåga och visar om kommunen kan fullgöra sina betalningsåtaganden som exempelvis att betala ut löner. Ett värde om 100 % innebär att de kortfristiga skulderna kan betalas direkt. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Vara kommun ska enligt finanspolicyn ha en kortsiktig beredskap som motsvarar minst 85 mkr och har därför en checkkredit om 50 mkr som inte är avsedd att nyttjas. Det behov av likviditet som följer av att kommunen inte klarar att självfinansiera investeringarna möts genom ökade lån. Upplåningsbehovet i koncernen samordnas i koncernbanken och budgeteras mot att kommunen inte ska ha likvida medel utöver den reserv som checkkrediten utgör. På så vis uppnås en kostnadseffektiv finansiering.

Kommunens kassalikviditet är stark och uppgick till 114 %, vilket kan jämföras med 63 % för året innan. Anledningen till ökningen är att det skett nyupplåning under året vilket ökade likviditeten. I jämförelse med Västra Götaland och riket är

kommunens kassalikviditet låg, men det finns inget behov att ha högre kassalikviditet är 100 %.

Långfristig skuld

Tkr per invånare	2021	2022	2023
Vara kommun	32	48	61
Västra Götaland kommuner	31	35	-
Riket kommuner	29	32	-
Vara koncern	32	46	59
Västra Götaland koncerner	59	62	-
Riket koncerner	62	64	-

De långfristiga skulderna består av externa lån, anslutningsavgifter för vatten och avlopp, statliga investeringsbidrag samt långfristig leasingskuld. I tabellen ovan används måttet långfristig skuld per invånare för att kunna göra jämförelser med andra kommuner.

De externa lånen har ökat från föregående år med 175 mkr och den långfristiga leasingskulden har ökat med 29 mkr. I övrigt har det skett en marginell förändring på övriga poster, vilket innebär att de långfristiga skulderna per invånare uppgår till 61 tkr/invånare. För kommunkoncern hamnar den långfristiga skulderna per invånare på 59 tkr/invånare. Att den är lägre i kommunkoncernen jämfört med kommunen är på grund av eliminering av koncernintern finansiell leasing.

I en jämförelse är de långfristiga skulderna per invånare högre i Vara kommun än Västra Götaland och riket. Då koncernens samlade upplåning sker genom kommunen

ska jämförelsen i stället göras på koncernnivå och då ligger Vara något lägre än Västra Götaland och riket. Sedan 2019 har den långfristiga skulden ökat med 439 mkr för kommunen och för kommunkoncernen med 402 mkr. Det är både höga investeringsvolymerna som inte fullt ut självfinansieras och finansiell leasing som är orsaken till ökningen.

Budget- och prognosavvikelse

Nämnd, mkr	Delår aug	Bokslut	Differens
Kommunstyrelsen	8,3	8,8	0,5
Överförmyndarnämnden	0	0,3	0,3
Valnämnden	0	0	0
Tekniska nämnden	11,8	4,3	-7,4
Bildningsnämnden	-1,2	4,8	6,0
Socialnämnden	2,8	16,4	13,7
Miljö- och byggnadsnämnden	-0,7	-0,1	0,5
Räddningstjänsten Skaraborg	-0,9	-0,4	0,5
Vara kommuns revisorer	0	0,1	0,1
Summa	20,1	34,2	14,2

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll och är en central aspekt för god ekonomisk hushållning.

Budgetavvikelse bör ligga så nära noll som möjligt. Mindre budgetavvikelse är dock att förvänta och utgör normalt sett ingen risk för den finansiella kontrollen, utan det är större negativa avvikelser som bör uppmärksammas och hanteras.

Sammantagen budgetavvikelse vid årets slut för nämnderna är ett budgetöverskott om 34 mkr. Utifrån detta kan budgetföljsamheten för nämnderna 2023 förbättras.

Utöver budgetföljsamhet är även god prognossäkerhet centralt för ekonomistyrningen och den finansiella kontrollen genom att skapa förutsättningar för kommunen att vidta eventuella åtgärder i tid och fatta välgrundade beslut. Vid jämförelse mellan prognostiserad budgetavvikelse vid delår augusti 2023 och faktisk budgetavvikelse vid årets slut syns en (positiv) avvikelse för nämnderna om ca 14 miljoner kr. Trots positiv avvikelse kan avvikelserna i sig anses som betydande, vilket föranleder närmre analys vad den beror på.

Budgetavvikelsen hänförs nästan uteslutande till fyra nämnder: kommunstyrelsen, tekniska nämnden, bildningsnämnden och socialnämnden. Tekniska nämnden, bildningsnämnden och socialnämnden också har haft större prognosavvikelse.

Tekniska nämnden gör en positiv avvikelse på 4,3 mkr mot budget och en negativ avvikelse på 7,4 mkr mot prognos.

Budgetavvikelsens och prognosavvikelsens storlek är 11 % respektive 19 % av budgeten. Prognosavvikelsen har flera anledningar, men bland annat har den kalla vintern med högre värme- och vinterväghållningskostnader påverkat.

Utöver det finns det kostnader för rivning av fastighet, skadegörelse, motorhaveri och annan skada på fastighet som inte fanns med i prognosen i augusti.

Bildningsnämnden har ett budgetöverskott

på 4,8 mkr och positiv avvikelse mot prognosen i augusti på 6,0 mkr. Budget- och prognosavvikelsen är båda 1 % vardera. Prognosavvikelsen beror till stor del på svårprognostiserade poster, bland annat kostnader för skolskjutsar, skolmåltider och färre barn i friskolorna.

Socialnämnden gör ett överskott mot budget på 16,4 mkr, det är en avvikelse mot prognosen i augusti på 13,7 mkr. Det representerar 4 % respektive 3 % av budgeten. Anledningen till avvikelsen är att antal hemtjänststimmar, ekonomiskt bistånd och kostnader för kost blev lägre än prognostiserat. Dessutom har kommunen sålt korttidsplatser, haft färre bostadsanpassningar och lägre kostnader för dygnsvila.

Total budgetavvikelse för nämndernas verksamhet är 3 %. Svårprognostiserade faktorer tillsammans med något försiktiga antaganden är orsaken till de flesta av prognosavvikelserna i nämnderna. Men det finns också exempel på att prognosarbetet

och kommunikationen behöver förbättras för att öka prognossäkerheten.

För en mer detaljerad rapport hänvisas till driftsredovisningen.

Känslighetsanalys, kommunen

Händelseförändring, Mkr	Kostnad/intäkt
Ränteförändring med 1 %	8,0
Löneförändring med 1 %	8,8
Verksamhetens kostnader - förändring med 1 %	5,3
Kommunalskatt, 10 öre	3,8
Skatteintäkter, 100 invånare	6,6

Kommunens ekonomiska resultat kan påverkas av händelser utanför dess egen kontroll. Det kan vara förändringar i lagstiftning och snabba konjunktursvängningar. Kommunen har ett ansvar att ha en beredskap att hantera oförutsedda händelser och bör ha marginaler i sin ekonomi för detta. Ett sätt att tydliggöra är att upprätta en känslighetsanalys enligt ovan, som visar hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella ställning.

Sammanfattande finansiell analys

Sett ur ett längre perspektiv så har både kommunen och koncernen en relativt stark finansiell ställning. I genomsnitt har resultatnivån legat på 6,1 % under den senaste femårsperioden, vilket är högre än riksgenomsnittets 4,4 %.

I budgetarbetet inför 2023 sågs en hög nettokostnadsutveckling tillsammans med en lägre utveckling av skatteintäkter och generella statsbidrag. Därför beslutades att höja skattesatsen med 60 öre för att stärka ekonomin. Men en hög skattesats minskar också möjligheten att stärka ekonomin vid ett framtida behov.

Under den senaste femårsperioden har kommunen gjort stora investeringar, i genomsnitt 12 tkr per invånare och år. Detta är mycket högre om man jämför med riket, där investeringsnivån ligger på 7 tkr per invånare och år.

Att självfinansieringsnivån och kassalikviditeten under de senaste åren varit lägre än 100 % har medfört att kommunen behövt låna pengar. Därav har låneskulden och de långfristiga skulderna ökat för både kommunen och koncernen till 61 tkr per invånare respektive 59 tkr per invånare. Räntebärande skulder och avskrivningarna som ökar är ett resultat av de höga investeringarna och det minskar det

ekonomiska utrymmet för verksamheterna. Den ökade låneskulden medför också en ökande riskexponering.

Soliditeten är stark och uppgår till 29 % för kommunen och 30 % för koncernen. Trots en hög investeringsnivå, en självfinansieringsgrad under 100 %, en ökande låneskuld och ökade

pensionsförpliktelser, så har soliditeten enbart marginellt försämrats.

Kommunen och kommunkoncernens ekonomi har följts upp av

kommunfullmäktige under året, men en sämre prognossäkerhet har medfört till en försämrad möjlighet till optimal styrning.

En beräknad fortsatt hög investeringsnivå 2024 tillsammans med ett lågt budgeterat resultat förväntas komma påverka soliditeten negativt. Även den långfristiga skulden förväntas att öka.

Den negativa utvecklingen som förväntas under 2024 beräknas att påverka kommunens finansiella handlingsutrymme och ställning negativt. Från och med år 2025 och framåt beräknas investeringstakten att avta inom kommunen och enligt plan hamna på ca 6 tkr per person och år. Tillsammans med högre resultat enligt plan, kommer kommunens finansiella ställning att stärkas på lång sikt.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning, mkr	2022	2023
Årets resultat enligt resultaträkning	76	68
Avgår realisationsvinster	0	0
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	76	68
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-55	-4
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0
Balanskravsresultat	21	64
Balanskravet uppfyllt	Ja	Ja

Årets resultat 2022 och 2023 är beräknat enligt blandmodellen.

Balanskravet, som är uttryckt i kommunallagen, innebär att kommunens resultat måste överstiga noll kronor. I balanskravsutredningen avräknas realisationsvinster och orealiserade vinster och förluster i värdepapper från resultatet.

Vid överskott finns möjlighet att använda sig av en resultatutjämningsreserv. Denna eventuella reserv ska också avräknas i balanskravsresultatet. Enligt gällande riktlinjer i kommunen kan resultatutjämningsreserven maximalt uppgå till fem procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Det innebär att reserven 2023 maximalt kan uppgå till 59,2 mkr och att avsättning för året därmed blir 4,2 mkr. Det förklaras av den avsättning som redan finns sedan 2022 års bokslut om 55 mkr.

Balanskravsutredningen visar ett överskott vilket innebär att balanskravet är uppfyllt.

Väsentliga personalförhållanden

Förmågan att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla kompetenta medarbetare är avgörande för att klara

kompetensförsörjningen och för att genomföra samhällsupdraget.

Sjukfrånvaron och personalomsättningen behöver vara låg och antalet medarbetare som arbetar heltid behöver vara hög.

Vara kommun har tydliga mål och förväntningar på chefer och medarbetare i organisationen. Enheten konkretiserar årligen arbetet i arbetsplanen som sedan mynnar ut i individuella mål för medarbetaren i medarbetarsamtalet. Nedan följer redovisning av väsentliga personalförhållanden för kommunen. För de kommunala bolagen ges en översiktlig bild sist i avsnittet.

Antal tillsvidareanställda

	2019	2020	2021	2022	2023
Tillsvidareanställda årsarbetare, antal	1 210	1 229	1 255	1 246	1 254
Tillsvidareanställda, antal	1 311	1 320	1 333	1 316	1 316

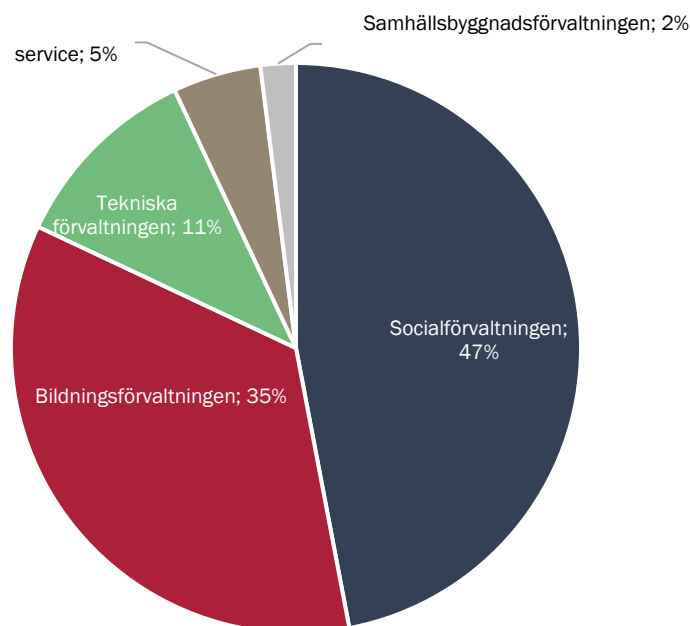
Vid 2023 års slut hade kommunen 1 316 tillsvidareanställda, precis som 2022.

Omräknat till antalet årsarbetare ses en ökning 2023 jämfört med 2022. Det innebär att den genomsnittliga sysselsättningsgraden har ökat och uppgår till 95,3 %.

Andel av årsarbetarna

Precis som föregående år har socialförvaltningen högst andel av årsarbetarna, 47 %.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har lägst andel, enbart 2 %.

Antal heltids- och deltidstjänster

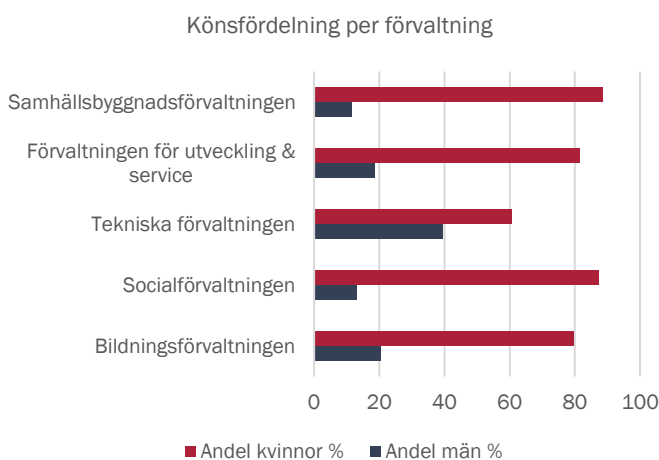
	Heltid	Deltid	Summa
Kvinnor	817	255	1 072
Män	222	22	244
Summa	1 039	277	1 316

Av de 1 316 tillsvidareanställda arbetar 79 % heltid, vilket är en ökning med 2,3 procentenheter jämfört med 2022. Socialförvaltningen har lägst andel heltidsanställda (73,5 %) och samhällsbyggnadsförvaltningen högst (96,2 %).

Av männen arbetar 91 % heltid medan närmare 76,2 % av kvinnorna gör det.

Könsfördelning per förvaltning

81,5 % av kommunens anställda är kvinnor. Tekniska förvaltningen har jämnast fördelning med 60,6 % kvinnor och 39,4 % män.

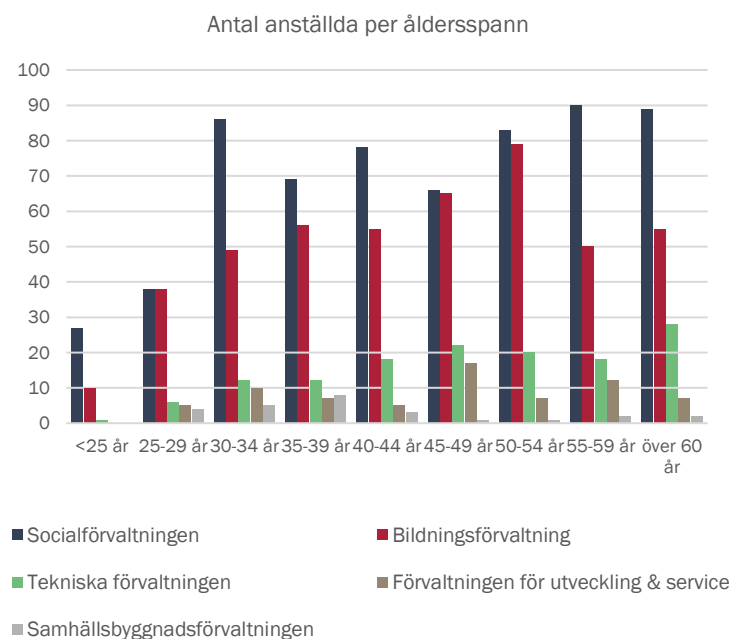

Åldersstruktur per förvaltning

Medelåldern i kommunen är 46 år. Andelen anställda över 60 år har minskat något jämfört med 2022 och ligger på knappt 14 %. I tekniska förvaltningen är en femtedel av de anställda över 60 år (20,4 %) medan samhällsbyggnadsförvaltningen enbart har två anställda i denna ålderskategori (7,7 %). Motsvarande siffra för socialförvaltningen är 14,2 %, bildningsförvaltningen 12 % och förvaltningen för utveckling och service 10 %.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har minskat för kommunen som helhet, från 9,6 % år 2022 till 8,3 % 2023. Den största minskningen har skett i socialförvaltningen, och där framförallt inom äldreomsorgen, vilket får (positiva) effekter på kommunens totala sjukfrånvaro. Även i bildningsförvaltningen och i förvaltningen för utveckling och service har sjukfrånvaron minskat, medan en ökning har

skett i tekniska förvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Vad gäller fördelning mellan kvinnor och män ses en minskning av sjukfrånvaron för kvinnor 2023 jämfört med 2022, men en marginell ökning bland män. En generell minskning ses även fördelat över alla åldersgrupper, men den totala sjukfrånvaron är dock fortfarande högst i åldersgruppen över 50 år.

Arbetet med att skapa en välmående arbetsplats med minskad sjukfrånvaro pågår, dels genom chefers dagliga systematiska arbete i arbetsmiljöfrågor, men även genom stöd från HR-generalister. Rutiner har reviderats och samarbete med företagshälsovård har utvecklats. Kommunens rehabiliteringsarbete kring medarbetare med pågående långtids-sjukskrivningar har fortsatt och intensifierats. Ledarskapet är centralt i rehabiliterings- och arbetsmiljöarbetet och kontinuerligt sker insatser för att utveckla och stödja kommunens chefer med verktyg för arbetet.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

Total sjukfrånvaro	2019	2020	2021	2022	2023
Andel över 60 dagar	59,1	48,0	51,6	43,4	49,5
Kvinnor	8,4	10,6	9,8	10,6	8,9
Män	4,4	6,0	6,1	6,1	6,2
Upp till 29 år	5,6	8,4	7,6	8,6	7,3
Mellan 30 - 49 år	8,3	10,1	9,2	8,7	7,3
Över 50 år	7,6	9,7	9,4	11,1	9,8

Långtidssjukfrånvaro, över 60 dagar

	2019	2020	2021	2022	2023
Långtids-sjukfrånvaro, %	4,5	4,5	4,1	4,2	4,1

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid per förvaltning

	2021	2022	2023
Förvaltningen för utveckling och service			
>60 dagar	1,8	5,3	2,0
Totalt	4,5	9,0	4,5
Samhällsbyggnadsförvaltningen			
>60 dagar	2,7	1,0	4,1
Totalt	3,8	2,4	8,5
Tekniska förvaltningen			
>60 dagar	3,2	2,6	3,4
Totalt	6,8	5,9	6,7
Bildningsförvaltningen			
>60 dagar	1,9	1,3	1,8
Totalt	6,0	5,6	5,2
Socialförvaltningen			
>60 dagar	6,5	7,6	6,7
Totalt	12,9	14,5	11,6
Vara kommun, totalt			
>60 dagar	4,1	4,2	4,1
Totalt	9,1	9,6	8,3

Möjliga pensioneringar inom 10 år. Tillsvidareanställda födda 1960–1970

Förvaltning	Kategori	Antal
Förvaltningen för utveckling & service		21
Samhällsbyggnadsförvaltningen		4
Tekniska förvaltningen	Kostenheten	13
	Lokalvårdare	13
	Vaktmästare	7
	Övriga	16
Bildningsförvaltningen	Lärare	50
	Barnskötare	7
	Eleassistenter	12
	Förskollärare/fritidspedagoger	16
	Specialpedagoger/speciallärare	5
	Övriga	26
Socialförvaltningen	Undersköterskor/vårdbiträden	99
	Personliga assistenter	19
	Sjuksköterskor/distriktssköterskor	12
	Stödassistenter/stödbiträden	30
	Övriga	28
Summa		378

38 anställda gick i pension under 2023 och 111 slutade på egen begäran. Antalet nyanställda uppgick till 130 personer. Till detta tillkommer vikarier som fått tillsvidareanställning enligt § 5 i Lagen om anställningsskydd (LAS).

Kommunala bolag

Antal anställda

	2022	2023
Vara Bostäder AB	8	7
Vara Industrifastigheter AB	0	0
VaraNet AB	1	0
Vara Konserthus AB	42	45
Summa	51	52

Antal heltids- och deltidstjänster

	Heltid	Deltid	Summa
Kvinnor	20	4	24
Män	26	2	28
Summa	46	6	52

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

	2022	2023
Vara Bostäder AB	7,6	5,2
Vara Konserthus AB	2,6	2,4

Förväntad utveckling

Vad gäller den samhällsekonomiska utvecklingen görs bedömningen att pågående lågkonjunktur håller i sig fram till 2026 men att en begynnande konjunkturuppgång är att vänta under 2025. Utvecklingen på arbetsmarknaden sker med viss eftersläpning. För 2024 och 2025 beräknas arbetslösheten komma att stiga och återgå till 2023 års nivåer först framåt år 2027.

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, bedömer utifrån ovanstående att antalet arbetade timmar kommer minska under år 2024 vilket leder till en svag utveckling av skatteunderlaget. I takt med att de arbetade timmarna ökar igen från 2025 och framåt stärks skatteunderlagets utveckling. Vara kommuns utveckling av skatteintäkter följer rikets utveckling i stort.

Vara kommun har två finansiella mål för åren 2024–2027; att resultatet som andel av skatter och generella statsbidrag ska uppgå till minst två procent samt att självfinansieringsgraden av kommunens investeringar ska uppgå till minst 75 % i genomsnittlig nivå under en rullande fyraårsperiod. Detta för att skapa förutsättningar för en hållbar ekonomi på sikt samt ge utrymme att under en längre tid skattefinansiera en normal investeringsvolym

i kommunen. Det handlar även om förstärkta förutsättningar för kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av soliditet och likviditet.

Budgeterat resultat för 2024 är svagt och når inte upp till det finansiella målet.

Kommunens intäkter ökar genom en positiv utveckling av skatteunderlaget men inte i samma takt som kostnaderna. Framförallt är det pensionskostnadernas utveckling som är betydande för kommunen, men inflationen innebär även en generell prisökning inom alla verksamhetsområden. Därtill har räntekostnaderna en betydande påverkan.

Självfinansieringsgraden väntas sjunka markant 2024. Det förklaras av resultatutvecklingen för kommunen i kombination med en fortsatt hög investeringsnivå. Det innebär att kommunen behöver fortsatt öka sin skuldsättning för att finansiera investeringarna och att det finansiella handlingsutrymmet försvagas.

Sammantaget innebär ovanstående att den låga självfinansieringsgraden i kombination med svagt budgeterat resultat 2024 har en negativ påverkan på det ekonomiska handlingsutrymmet utifrån att låneskulden ökar. Det innebär ett sämre utgångsläge för kommunen för en hållbar ekonomi på sikt.

Räkenskaper

Driftredovisning

Mkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse
Kommunstyrelsen	-82,7	-93,5	-102,3	8,8
Förvaltningen för utveckling och service	-75,9	-83,6	-91,8	8,2
- <i>Varav intäkter</i>	9,6	11,0	10,0	1,0
- <i>Varav kostnader</i>	-85,5	-94,6	-101,8	7,2
Samhällsbyggnadsförvaltningen	-6,8	-9,9	-10,5	0,6
- <i>Varav intäkter</i>	4,4	2,7	1,2	1,5
- <i>Varav kostnader</i>	-11,2	-12,6	-11,7	-0,8
Överförmyndarnämnden	-2,2	-1,9	-2,2	0,3
- <i>Varav intäkter</i>	0	0	0	0
- <i>Varav kostnader</i>	-2,2	-1,9	-2,2	0,3
Valnämnden	-0,6	0	0	0
- <i>Varav intäkter</i>	0,5	0	0	0
- <i>Varav kostnader</i>	1,0	0	0	0
Tekniska nämnden	-32,3	-34,3	-38,6	4,3
- <i>Varav intäkter</i>	240,0	272,3	257,9	14,4
- <i>Varav kostnader</i>	-272,3	306,5	296,5	-10,1
Bildningsnämnden	-473,7	-494,0	-498,8	4,8
- <i>Varav intäkter</i>	82,7	83,1	73,8	9,4
- <i>Varav kostnader</i>	-556,4	-577,2	-572,6	-4,6
Socialnämnden	-417,1	-440,3	-456,7	16,4
- <i>Varav intäkter</i>	78,7	79,7	60,1	19,6
- <i>Varav kostnader</i>	-495,8	-520,0	-516,8	-3,2
Miljö- och byggnadsnämnden	-4,5	-5,8	-5,6	-0,1
- <i>Varav intäkter</i>	7,0	6,4	7,1	-0,7
- <i>Varav kostnader</i>	-11,6	-12,2	-12,7	0,6
Räddningstjänsten Skaraborg	-13,1	-16,0	-15,6	-0,4
- <i>Varav intäkter</i>	0	0	0	0
- <i>Varav kostnader</i>	-13,1	-16,0	-15,6	-0,4
Vara kommuns revisorer	-1,0	-1,1	-1,3	0,1
- <i>Varav intäkter</i>	0	0	0	0
- <i>Varav kostnader</i>	-1,0	-1,1	-1,3	0,1
Summa nämndsverksamhet	-1 027,2	-1 086,9	-1 121,1	34,2

Mkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse
Finansiell intäkt i nämndsverksamhet		-1,2		-1,2
Internränta anläggningstill. finansieringsverksamhet	14,5	16,3	19,2	-2,9
Pensionskostnader	-67,1	-87,6	-83,1	-4,5
Personalomkostnader från verksamhet	52,4	60,1	53,7	6,4
Hyra	-1,7	-2,0	-3,0	1,0
Övriga intäkter finansieringsverksamhet	12,3	4,4	0	4,4
Övriga kostnader finansieringsverksamhet	-2,6	-3,7	0	-3,7
Summa verksamhet	-1 019,4	-1 100,6	-1 134,3	33,7
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 099,2	1 183,9	1 153,3	30,6
Finansnetto	-3,5	-15,0	-14,4	-0,6
Summa efter finansiering	76,3	68,3	4,6	63,7
Extra ordinära poster				
Totalt	76,3	68,3	4,6	63,7

Budget 2023 är enligt fullfondering. Justering med 18,5 mkr i budget, som flyttats från finansnetto till finansverksamhet för en mer rättvisande bild. Det gör att avvikelserna som uppstår jämfört med utfall till viss del blir missvisande.

Nämnder

För nämnderna redovisas totalt sett ett överskott gentemot budget med 34,2 mkr.

En nämnd, miljö- och byggnadsnämnden, redovisar ett underskott och så även Räddningstjänsten Skaraborg. Övriga nämnder redovisar ett överskott.

Finansverksamhet

Finansiell intäkt i verksamheten, är den del av el-kompensationen som hör till VA-verksamheten. I övrigt gör finansverksamheten ett överskott om 0,7 mkr, där intäkterna på internränta för anläggningstillgångar är 2,9 mkr lägre än budgeterat och pensionskostnaderna är 4,5 mkr högre än budgeterat. En del av de pensionskostnader som finns under finansverksamheten ska täckas av personalomkostnader (PO) från verksamheten. Personalomkostnader från

verksamheten gör ett överskott på 6,4 mkr, som beror på lägre arbetsgivaravgifter för unga och för personer födda före 1956.

Kostnaderna för centralt anslag för

hyresförluster är lägre än budgeterat med 1 mkr.

Övriga intäkter är bland annat försäkringsersättningar och bidrag för Skogskullespåret och övriga kostnader är bland annat försäkringskostnader och övriga bidrag.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

En högre skatteunderlagstillväxt både för 2022 och 2023 än väntat har påverkat skatteintäkterna positivt, vilket har medfört en avvikelse om 20 mkr. De generella statsbidragen har ökat med 10,6 mkr, vilket främst beror på el-kompensationen om 6 mkr och justering av fastighetsavgiften.

Finansnetto

Budgeten för finansnettot är justerat med 18,5 mkr på grund av justering av hur kommunen redovisar pensioner till blandmodell. Denna budget är flyttad till posten pensionskostnader under

Driftredovisning per verksamhet nämnder

Kommunstyrelsen: förvaltningen för utveckling & service

Mkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse
KF	1,4	1,6	1,6	0
KS	18,8	20,1	19,3	-0,8
<i>-varav bidrag Vara Konserthus AB</i>	<i>15,4</i>	<i>15,7</i>	<i>15,7</i>	<i>0</i>
Stab	17,1	12,3	14,2	1,8
Kansliavdelning	6,5	7,7	8,6	0,9
Ekonomiavdelning	8,3	8,7	9,0	0,4
HR-avdelning	17,3	19,3	20,3	1,0
Kommunikationsavdelning	6,5	13,9	14,4	0,5
Summa exkl. löneanslag	75,9	83,6	87,4	3,8
Centralt löneanslag	0	0	4,4	4,4
Summa inkl. löneanslag	75,9	83,6	91,8	8,2

Förvaltningen redovisar ett överskott mot budget om 8,2 mkr. 4,4 mkr av överskottet avser kvarstående budgeterade medel för centralt löneanslag. Resterade del om 3,8 mkr rör förvaltningens verksamhet.

Överskottet från verksamheten förklaras till största del av att staben har lägre kostnader än budgeterat avseende områdena utvecklingsändamål, utredningar och verksamhetsutveckling. Därtill har kansliavdelningen kvarstående budgeterade medel för verksamheten säkerhetssamverkan

finansverksamhet. De finansiella nettokostnaderna blev 0,6 mkr högre än budgeterat och beror främst på den intäktsränta som fördelats till kommunens bolag som har ett positivt banksaldo.

och HR-avdelningen lägre personalkostnader samt överskott i personalpoolen. Kommunstyrelsen (KS) gör ett underskott mot budget pga. högre arvodeskostnader.

Kommunstyrelsen: samhällsbyggnadsförvaltningen

Plan och mark	2,2	5,1	5,2	0,1
Tillväxt och kollektivtrafik	4,6	4,8	5,4	0,5
Summa nettokostnader	6,8	9,9	10,5	0,6

Förvaltningen redovisar ett överskott mot budget om 0,6 mkr. Överskottet i verksamheten Plan och mark förklaras av högre intäkter från markförsäljning än budgeterat. Samtidigt har verksamheten haft kostnader avseende en förstudie om järnvägspassage, vilket inte budgeterats för. Även verksamheten tillväxt och kollektivtrafik har ett överskott vilket beror på lägre personalkostnader samt lägre kostnader för kollektivtrafik.

Överförmyndarnämnden

Nämnden redovisar ett överskott vid årets slut om 0,3 mkr, vilket beror på lägre arvodeskostnader är budgeterat.

Valnämnden

Valnämnden har inte haft budget eller verksamhet under året.

Tekniska nämnden

Mkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse
Teknisk nämnd	0,3	0,3	0,3	0
Teknisk administration	0	0	9,5	9,5
Markförvaltning	2,4	-0,5	2,0	2,5
Fastighetsenhet	4,8	7,5	1,0	-6,5
VA-enhet	0	0	0	0
Gatu- och parkenhet	25,3	27,2	25,8	-1,4
Kostenhet	-0,3	-0,3	0	0,3
Lokalvårdsenhet	-0,3	0	0	0
Summa	32,3	34,3	38,6	4,3

Tekniska nämndens budget uppgår till 38,6 mkr för året. I budgetramen ingår ett budgettillskott för att hantera ökade kostnader för el och livsmedel. Inom nämnden är det i stort sett endast verksamheterna gatu- och parkenhet samt markförvaltning som har en tilldelad rambudget. Verksamheterna kost, lokalvård och fastighet har en budget där kostnader ska balanseras mot intäkter från sålda portioner, städade timmar respektive hyror. VA-verksamheten är taxefinansierad och balanserar eventuella över- och underskott mot en VA-fond.

För året redovisar nämnden ett överskott om 4,3 mkr mot budget. Överskottet förklaras dels av att budgeterade medel för ökade kostnader för el och livsmedel inte förbrukats fullt ut. Av budgettillskottet på 9,5 mkr kvarstår 3,8 mkr, där 2,5 mkr avser

livsmedel och 1,3 mkr elkostnader.

Överskottet förklaras även av 8 mkr lägre kapitalkostnader än budgeterat, varav 6 mkr härrör till fastighetsenheten. En del av avvikelserna beror på en fördröjning av aktivering av kapitalkostnader avseende ett par större projekt.

I nämndens överskott finns det även vissa kostnadsposter med ett högre utfall än budget, vilket drar ned nämndens totala resultat. Fastighetsenheten har högre kostnader för bl.a. värme, fastighetsutredningar, larm, åtgärder på fastigheter på grund av bland annat skadegörelse och vattenskador. Därtill har fastighetsenheten haft utökade kostnader för rivningsarbeten.

Bildningsnämnden

Mkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse
Nämnd	1,1	1,3	1,2	-0,1
Förskola	91,8	95,9	99,8	3,9
Grundskola, förskoleklass och fritids	216,0	231,2	231,1	-0,1
Gymnasiet	85,3	86,7	83,2	-3,5
Anpassad skola grund och gymnasie samt all vuxenutbildning	33,3	32,2	36,1	3,9
Kultur och fritid	38,0	39,0	39,9	0,9
Verksamhetsövergripande	8,1	7,6	7,4	-0,2
Summa	473,7	494,1	498,8	4,8

Nämnden redovisar ett överskott om 4,8 mkr mot budget. Överskottet i förskolan förklaras av lägre kostnader för personal, IT och lokaler samt av högre intäkter (riktade statsbidrag).

Verksamheten grundskola, inklusive fritids och förskoleklass, har totalt sett en budget i balans. I resultatet ligger dock både ett överskott avseende elevhälsa, skolskjutsar och skolmåltider men även ett underskott för enheterna. Enheternas underskott beror på högre personalkostnader än budgeterat.

Gymnasiet överskrider budgeten, vilket förklaras av högre personalkostnader, övriga kostnader och en högre nettokostnad för köp- och sälj av gymnasieplatser.

Anpassad skola och vuxenutbildning redovisar ett överskott. Det förklaras av lägre personalkostnader och lägre kostnader för skolskjuts. Även verksamheten för kultur och fritid visar ett överskott vilket beror på lägre personalkostnader.

Socialnämnden

Mkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvik else
Administration/ Nämnd	11,2	13,4	13,1	-0,3
Gemensamt Socialförvaltningen	-2,9	-9,4	20,1	29,5
Individ- och familjeomsorg	103,1	102,7	95,9	-6,8
Omsorg kring funktionshindrade	103,8	117,1	113,8	-3,3
Äldreomsorg	190,0	203,4	200,1	-3,3
Kost	11,9	13,1	13,7	0,6
Summa	417,1	440,3	456,7	16,4

Socialnämnden redovisar ett överskott om 16,4 mkr mot budget.

Verksamheten administration och nämnd redovisar ett mindre underskott, vilket förklaras av högre personalkostnader än budgeterat. Överskottet för verksamheten

socialförvaltningen gemensamt är av större dignitet och förklaras av att nämnden budgeterar centralt för en buffert avseende hemtjänsttimmar. Budgeten för antalet timmar justeras löpande under året mot enheterna utefter förändrade behov. 2023 års överskott på verksamheten socialförvaltningen gemensamt förklaras till stor del på lägre hemtjänsttimmar än budgeterat. Därtill har även kostnader för färdtjänst och betalningsansvar varit lägre samt att budgeterade personalkostnader och kostnader för lokalhyra inte fallit ut som planerat.

Individ- och familjeomsorgen har ett underskott vilket beror på högre kostnader för placeringar för vuxna, barn och unga än budgeterat. Förklaring ligger även i högre personalkostnader till följd av kostnader för inhyrd personal.

Att verksamheten för omsorg kring funktionshindrade redovisar ett underskott förklaras av att det har verkställts fler beslut med stora insatser och att utökade omsorgsbehov i befintliga beslut har tillkommit. Underskottet förklaras även av högre personalkostnader än budgeterat till följd av arbetstidsreglering enligt allmänna bestämmelser (AB) vilket inneburit mindre flexibilitet i schemaläggning med övertidsersättningar och förskjutningstillägg som följd.

Äldreomsorgens underskott förklaras

huvudsakligen av att hemtjänsten har högre personalkostnader än budgeterat. Därtill har det under året funnits ett stort antal obebodda boendeplatser på de särskilda boendena vilket minskar äldreomsorgens totala redovisade underskott, då den omständigheten innebär lägre kostnader.

Kostenhetens redovisade överskott förklaras av att det sålts fler portioner under hösten än budgeterat.

Miljö- och byggnadsnämnden

Mkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse
Nämnd	0,4	0,4	0,4	0,0
Ledning & övrig myndighetsutövning	1,3	1,4	1,2	-0,2
Bygg- och kartverksamhet	0,2	0,6	1,0	0,4
Miljö- och hälsoskyddsverksamhet	2,6	3,4	3,0	-0,3
Summa	4,5	5,8	5,6	-0,1

Nämnden redovisar vid årets slut ett underskott om 0,1 mkr. Verksamheten ledning och myndighetsutövning, vilket utgör den gemensamma administrationen, visar ett underskott mot budget pga. ökade personalkostnader.

Bygg- och kartverksamheten har å sin sida ett överskott mot budget. Anledningen till överskottet förklaras av lägre personalkostnader. Samtidigt har verksamheten även lägre bygglovsintäkter, vilket drar ned överskottet.

Miljö- och hälsoskyddsverksamheten redovisar ett underskott vid årets slut. Det

förklaras av lägre intäkter från taxor och avgifter.

Räddningstjänsten Skaraborg

Inför år 2023 startades kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg upp. När kommunen upprättade budgeten för året var inte alla förutsättningar för kommunalförbundet klargjorda än, gällande t.ex. kostnadsfördelningar. Det förklarar varför det vid årets slut blev ett underskott mot budget med 0,4 mkr.

Vara kommuns revisorer

Revisionen redovisar ett överskott med 0,1 mkr. Resultatet förklaras av lägre kostnader för arvoden än budgeterat.

Driftredovisning kommunala bolag

Mkr	Resultat 2022*	Resultat 2023*	Budget 2023	Avvikelse
Vara Bostäder AB	2,4	1,3	0,2	1,1
Vara Industrifastigheter AB	0,6	0,9	0,1	0,8
Vara Konserthus AB	0,8	-2,2	-0,5	-1,7
VaraNet AB	0,9	0,2	0,3	-0,1

*Efter finansiella poster

Vara Bostäder AB

Bolagets resultat efter finansiella poster uppgår till 1,3 mkr vilket är 1,1 mkr högre än budgeterad nivå. Resultatet förklaras av högre hyresintäkter till följd av låg vakansgrad på lägenheter samt av högre övriga rörelseintäkter avseende utbetalning av elstöd. Förklaring ligger även i lägre räntekostnader och lägre personalkostnader

jämfört med budget. Övriga externa kostnader överskrider dock budget, vilket påverkar resultatet negativt.

Vara Industrifastigheter AB

Bolagets resultat efter finansiella poster uppgår till 0,9 mkr vilket är 0,8 mkr högre än budget. Verksamheten har under året varit stabil och bolaget har inte påverkats nämnvärt av vare sig energi- eller räntekostnader. Bolaget är inte belånat och elpriserna är bundna enligt avtal. Resultatet förklaras av högre hyresintäkter och lägre övriga externa kostnader än budgeterat. Därtill har bolaget ett utfall på ränteintäkter från kommunen för sina likvida tillgångar, vilket inte budgeterats för, som påverkar resultatet positivt.

Vara Konserthus AB

Bolagets resultat efter finansiella poster uppgår till -2,2 mkr, ett resultat som är 1,7 mkr lägre jämfört med budget. Budget för året uppgår till -0,5 mkr, vilket innebär en underfinansierad budget till följd av en förhöjd kostnadsnivå 2023.

Bolagets resultat förklaras av försvagade intäkter avseende biljettförsäljning,

uthyrning och restaurang i kombination med fortsatt ökade kostnader generellt sett, även om kostnadsposterna totalt sett ligger lägre än budget.

Under året har bolaget kunnat konstatera att försäljningen varit nyckfull och svårbedömd. Sammantaget landar det på 9 % färre utnyttjade biljetter 2023 än året innan. Därtill blev uppräknningen av de fasta anslagen från Västra Götalandsregionen något lägre än vad som beräknats i budget.

Den vikande biljettförsäljningen i kombination med att uppräknningar av de offentliga anslagen inte motsvarar kostnadsökningarna gör att resultatet blir negativt efter finansiella poster, vilket speglar ett problematiskt ekonomiskt läge.

VaraNet AB

Bolagets resultat efter finansiella poster uppgår till 0,2 mkr vilket är 0,1 mkr lägre än budgeterat. Resultatet förklaras av högre övriga externa kostnader än budgeterat, vilket avser bl.a. nätverksförbättringar. Samtidigt har även nettoomsättningen ökat, vilket förbättrar resultatet.

Investeringsredovisning

Nämnder & kommunala bolag

Mkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse	Till budget 2024
Kommunstyrelsen	0,1	0,5	8,4	7,9	5,5
-varav förvaltningen för utveckling och service	0	0,1	2,4	2,2	0
-varav samhällsbyggnadsförvaltningen	0,1	0,4	6,0	5,6	5,5
Tekniska nämnden	210,4	210,4	210,6	0,3	5,5
Bildningsnämnden	5,5	8,3	9,3	1,0	1,0
Socialnämnden	0,6	3,2	3,2	0,0	0
Miljö- och byggnadsnämnden	0	0	0	0	0
Summa nämndsverksamhet	216,6	222,4	231,5	9,1	12,0
Finansiell Leasing	0,5	36,2	0	-36,2	0
Summa Vara kommun	217,1	258,6	231,5	-27,1	12,0
Vara Bostäder AB	8,7	4,7	0	-3,6	0
Vara Industriefastigheter AB	0,4	2,3	0	-2,3	0
VaraNet AB	0,4	1,9	0	-1,9	0
Vara Konserthus AB	0,8	1,3	2,5	1,2	0
Summa kommunala bolag	10,3	10,2	2,5	-6,6	0

Nämnder

Förvaltningen för utveckling och service har nyttjat 0,1 mkr av budgeten för inköp till kontaktcenters omgjorda lokal. IT budget om 2 mkr har inte nyttjats under året då de flesta investeringar av denna typ görs av Göliska IT.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har köpt in mark till ett värde av 0,4 mkr. Förslaget är att 5,5 mkr av kvarstående budget flyttas till år 2024 då det finns ett antal aktuella markinköp som kan bli klara under året.

Tekniska nämnden har investerat 210,4 mkr 2023. Detta redogörs för mer detaljerat i avsnittet nedan, "Per projekt teknisk

nämnd".

Bildningsnämnden har inte förbrukat hela investeringsbudgeten. Det är på grund av försenade projekt där en del inköp till nyrenoverade lokaler inte kunnat genomföras. Därför föreslås att 1,0 mkr flyttas över till 2024.

Socialnämndens investeringsbudget är helt nyttjad och det är inköp av inventarier till verksamheten, främst till nybyggda Vara korttid, som var klart i maj för inflyttning.

Finansiell leasing

De investeringar som står under finansiell leasing är nyanskaffning av fastighet (brandstationen i Kvänum, 19 mkr) och leasing av bilar (17 mkr).

Kommunala bolag

Vara Bostäder AB:s investeringar är främst installering av solceller, renovering av tak och lägenheter.

VaraNet AB har genomfört en flytt av huvudnod och inrättat nya redundanta kopplingar i fibernätet för att öka nätverkstillförlitlighet.

Vara Industrifastigheter AB:s investeringar avser montering av två solcellsanläggningar.

Vara Konserthus AB:s investeringar är inventarier, verktyg och installeringar i verksamheten.

Per projekt teknisk nämnd

Mkr	Ack. budget	Ack. utfall	Ack. avvikelse	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse 2023
Underhåll övriga lokaler				6,8	8,0	1,2
Renov/omb fastighet bin lokaler				23,7	23,0	-0,7
Renov/omb fastighet soc lokaler				12,9	10,0	-2,9
Alléhallen	38,0	36,1	1,9	23,9	27,2	3,3
Larvs skola	15,0	24,9	-9,9	0,5	-9,4	-9,9
Tråvad förskola/skola	60,0	53,4	6,6	10,9	17,5	6,6
Kvänum förskola etapp 1	27,0	27,9	-0,9	18,9	18,0	-0,9
Äldreboende/Korttidsboende	60,0	58,8	1,2	13,4	14,6	1,2
Reservkraft Lagman/Sprinten	2,0	1,8	0,2	1,3	1,5	0,2
Alléskolan förnyelse	44,0	47,2	-3,2	15,8	12,8	-3,1
Nästegårdsskolan förnyelse	20,0	21,9	-1,9	17,5	15,7	-1,8
Ram gata/park				12,2	11,0	-1,2
Ram tomtområde exploatering gata				7,3	7,0	-0,3
Kyrkogatan Vedum	3,9	5,3	-1,4	4,0	2,7	-1,3
Torggatan	5,0	6,4	-1,4	6,2	4,8	-1,5
Storgatan, gata park	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,3
Torggatan VA	8,2	0,4	7,8	0,4	8,0	7,6
Vattenverk med ledningar	2,4	2,1	0,3	0,3	1,0	0,7
Ram vatten och avlopp				17,5	14,0	-3,5
Ram exploatering VA				1,0	4,0	3,0
Återvinningscentral	28,0	26,1	1,9	2,7	3,6	0,9
Ram brorenovering				0,7	2,0	1,3
Elljusspår Nedervera	4,2	3,7	0,5	0,6	1,1	0,5
Upplagsyta Gata/Park	4,0	3,4	0,6	0,0	0,7	0,6
Tingshusgatan trottoar och gata	10,0	7,3	2,7	6,6	9,4	2,8
Solenergi				2,8		-2,8
Övriga projekt				2,5	2,2	-0,2
Summa				210,3	210,6	0,3

All byggnation som utförs inom kommunorganisationen utförs av tekniska nämnden. Det har varit och är intensiva år med många olika projekt som avslutats och som pågår. De sista åren, både beroende på coronapandemin men även kriget i Europa, har inneburit utmaningar både vad gäller priser, leveranser och upphandlingar. Trots detta har det mesta fungerat enligt plan och ekonomi. Under året nedlagda kostnader på 210 mkr ligger i balans med de budgeterade investeringsmedlen.

De större byggprojekt som avslutats och slutredovisats under 2023 är följande:

- Återvinningscentralen i Heljeved strax utanför Vara tätort driftsattes i början på 2023. Från början budgeterades byggnationen till 31 mkr vilket senare minskades till 28 mkr. Projektets slutkostnad blev ca 26 mkr.
- Nybyggnationen av Vara Korttid i Vara tätort har slutförts under våren. Projektet budgeterades till 60 mkr, utfall blev ca 59 mkr.
- Efter sommaren blev projektet Tråvads skola helt klart. Projektet budgeterades till 60 mkr, utfall blev ca 53 mkr.
- Larvs skola blev klar i början av året och slutredovisades tillsammans med Tråvads skola under hösten.

Projektet översteg budget (15 mkr) med ca 10 mkr.

- Skogskullespåret (elljusspår Nedervara) invigdes under april. Projektet budgeterades till 4,2 mkr utfall blev 3,6 mkr.
- Efter långa förseningar beroende på omvärldshändelser driftsattes reservkraften på Lagman/Sprinten i somras. Budget 2 mkr, utfall 1,8 mkr.

Några andra projekt eller delar av projekt är driftsatta men ännu inte helt avslutade och ekonomiskt slutredovisade/slutrappporterade.

Dessa är:

- Lassagårdens exploateringsområde
- Tingshusgatan i Vara
- Kyrkogatan i Vedum
- Första delen av Torggatan
- Första etappen av Alléskolan
- Första etappen av Alléhallen
- Första delen av Nästegårdsprojektet

Förutom ovanstående som avser riktade projekt finns raminvesteringsmedel för mindre underhålls- och förnyelseprojekt i verksamheterna. Exempelvis har ett antal smågator och lekplatser förbättrats, åtgärder har gjorts för att modernisera verk och ledningsnät inom VA-verksamheten och ett antal underhålls- och verksamhetsåtgärder har gjorts i våra fastigheter.

Resultaträkning

Mkr	Not	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
		Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Verksamhetens intäkter	3,11	252	335	262	345
Verksamhetens kostnader	4,11	-1 209	-1 269	-1 291	-1 350
- varav jämförelsestörande poster	11				
Avskrivningar	5	-62	-77	-72	-84
Verksamhetens nettokostnader		-1 019	-1 011	-1 101	-1 089
Skatteintäkter	6	774	774	831	831
Generella statsbidrag och utjämning	7	325	325	353	353
Verksamhetens resultat		80	88	83	95
Finansiella intäkter	8	6	4	11	1
Finansiella kostnader	9	-10	-11	-26	-24
Resultat efter finansiella poster		76	81	68	72
Extraordinära poster (netto)	10	0	0	0	0
Årets resultat		76	81	68	72

Kassaflödesanalys

Mkr	Not	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
		Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Löpande verksamhet					
Årets resultat		76	81	68	72
Justering för ej likviditetspåverkande poster	30	79	87	94	106
Övriga likviditetspåverkade poster	31	-12	-12	-19	-16
Poster som redovisas i en annan sektion	32	-2	-2	-1	-1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		141	154	142	161
Ökning/minskning av periodiserade anläggningsavgifter		0	0	2	2
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		-40	-38	-16	-15
Ökning/minskning av förråd och varulager		-2	-2	0	0
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		18	-2	-23	-23
Medel från löpande verksamhet		117	112	105	125
Investeringsverksamhet					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-217	-228	-259	-268
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0	3	3
Investering i kommunkoncernföretag		-21	0	0	0
Avyttring av kommunkoncernföretag		0	0	22	22
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-5	-5	-7	-7
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		6	0	12	0
Medel från investeringsverksamhet		-237	-233	-229	-250
Finansieringsverksamhet					
Nyupptagna lån		150	150	211	211
Amortering av låneskulder		0	0	0	0
Amortering av skulder för finansiell leasing		-4	-3	-7	-6
Medel från finansieringsverksamhet		146	147	204	205
Årets kassaflöde		26	26	80	80
Likvida medel vid årets början		1	1	27	27
Likvida medel vid årets slut		27	27	107	107

Balansräkning

Mkr	Not	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
		Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar					
<i>Mark, byggnader och tekniska anläggningstillgångar</i>	13	1 440	1 792	1 611	1 962
<i>Maskiner och inventarier</i>	14	47	73	62	88
<i>Övriga materiella anläggningstillgångar</i>	15	3	3	3	3
Finansiella anläggningstillgångar	16	441	23	414	30
Summa anläggningstillgångar		1 931	1 891	2 090	2 083
Bidrag till statlig infrastruktur	17	0	0	0	0
Omsättningstillgångar					
Förråd och exploateringsfastigheter	18	6	6	6	6
Fordringar	19	123	123	139	139
Kortfristiga placeringar	20	0	0	0	0
Likvida medel	21	27	27	107	108
Summa omsättningstillgångar		156	156	252	253
Summa tillgångar		2 087	2 047	2 342	2 336
Eget kapital, avsättningar & skulder					
Eget kapital	22				
Årets resultat		21	26	64	68
Resultatutjämningsreserv		55	55	59	59
Övrigt eget kapital		855	859	877	885
Summa eget kapital		931	940	1 000	1 013
Avsättningar					
Avsättningar pensioner	23	83	86	100	103
Andra avsättningar	24	60	63	46	50
Summa avsättningar		143	149	146	153
Skulder					
Långfristiga skulder	25	775	736	981	945
Kortfristiga skulder	26	238	222	215	225
Summa skulder		1 013	958	1 196	1 170
Summa eget kapital, avsättningar & skulder		2 087	2 047	2 342	2 336
Borgens- och ansvarsförbindelser	27,28	307	307	310	310

Noter

NOT 1. REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning (RKR)

Byte av redovisningsprincip och effekter

Kommunfullmäktige har den 17 december 2023 beslutat att kommunen ska byta redovisningsprincip avseende pensioner, från fullfondering till blandmodell. Övergången till blandmodell sker i samband med bokslut 2023. Justeringar i jämförelsetal för 2022 har gjorts enligt nedan tabell.

Vara kommun har genomfört ett arbete med att klassificera finansiella avtal. Det innebär att Vara kommun har bytt redovisningsprincip och redovisar nu finansiell leasing enligt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation R5. Enligt rekommendationen ska leasingtagaren redovisa objekt som innehas enligt ett finansiellt leasingavtal som anläggningstillgång i balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter redovisas som en skuld i balansräkningen. Leasingbetalningarna utgörs av och redovisas som ränta och amortering av skulden. Tillgången skrivs av enligt samma princip som gäller för andra tillgångar av samma slag. Justeringar i jämförelsetal för 2022 har gjorts enligt nedan tabell.

Justeringar, mkr*	Tillgångar			Avsättningar & skulder		Eget kapital	
	MAT**	FAT**	OT**	Avsättningar	Skulder	Övrigt eget kapital	Årets resultat
UB 2022 enl. ÅR	1 382,5	441,5	155,2	-446,0	-901,5	-544,5	-87,2
Finansiell leasing före 2022	106,9				-110,5	3,6	
Finansiell leasing förändring 2022	1,2				-1,3		0,1
Pensioner blandmodell				303,7		-314,5	10,8
Justerat IB 2023	1 490,6	441,5	155,2	-142,3	-1 013,3	-855,4	-76,3

* Påverkan på balansräkning: + = debet, - = kredit.

** MAT = Materiella anläggningstillgångar, FAT = finansiella anläggningstillgångar, OT = omsättningstillgångar.

Pensioner

Pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Särskild avtalspension och visstidspension samt pensionsförmåner intjänade från och med år 1998 redovisas i balansräkningen som avsättning till pensioner. Avsättning för pensioner värderas enligt RIPS i enlighet med RKR R10.

Leasing

I kommunens redovisade tillgångar ingår finansiell leasing av bilar med avtalstid längre än tre år

samt längre hyresavtal som klassificerats som finansiell leasing. Finansiell leasing finns också uppbokad som en långfristig skuld. Finansiella leasingavtal med ett avtalsvärde per objekt som understiger ett halvt prisbasbelopp har klassificerats som ej uppsägningsbara operationella avtal och redovisas därför inte som anläggningstillgång. När det gäller hyra av verksamhetsfastigheter där hyresperioden omfattar större delen av leasing-objektets ekonomiska livslängd ska avtalen redovisas som finansiell leasing enligt RKR R5, leasing. Under året har en inventering gjorts av externa hyreskontrakt. Inventeringen visar att kommunen leasar 17 st. fastigheter varav 12 st. leasas av det kommunala fastighetsbolaget. I samtliga avtal ingår en möjlighet till förlängning av avtalen. Minimileaseavgifterna avser kallhyra, varpå el, värme, vatten och städning debiteras som variabla avgifter.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgång är en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk, har en nyttjandeperiod överstigande tre år och en total anskaffningskostnad över ett halvt prisbasbelopp. Värdering sker till anskaffningsvärde. Värdeminskning sker utifrån beräknad nyttjandeperiod enligt linjär metod. Vid eventuella långfristiga lån kostnadsförs alla räntor. Huvudmetod tillämpas. Offentliga investeringsbidrag periodiseras över nyttjandeperioden.

Från och med räkenskapsåret 2015 tillämpas komponentavskrivning.

Från och med år 2011 redovisas nya exploateringsfastigheter som omsättningstillgång i balansräkningen för nya exploateringsområden.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet och börjar samma år som investeringen aktiveras. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod enligt nedan tabell och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning.

- 5–60 år Markanläggningar
- 5–60 år Byggnader
- 5–10 år Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier
- 3 år Elevdatorer och IT-inventarier

Sammanställd redovisning

I den sammanställda redovisningen ingår samtliga av Vara kommuns helägda bolag, vilka är Vara Bostäder AB, Vara Industrifastigheter AB, VaraNet AB, Vara Konserthus AB samt BSBK Holding AB. Kommunen har under 2023 likviderat bolaget Vara Koncern AB.

Enligt RKR R16 så kan bolag vars verksamhet är av obetydlig omfattning, vilket definieras som företag där kommunens andel av omsättning och omslutning är mindre än 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag, undantas i den sammanställda redovisningen. Men det får inte överstiga 5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. För Vara kommun innebär det att endast ovanstående bolag finns med i den sammanställda redovisningen.

En sammanslagning av kommunens och bolagens räkenskaper efter eliminering av interna poster till en redovisningsenhet kallas konsolidering. Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell fördelning. Med förvärvsmetoden menas att det egna kapitalet i dotterföretagen vid förvärvstillfället har eliminerats av kommunen.

Kommunkoncernens eget kapital utgörs, förutom av kommunens eget kapital, endast den del av bolagens eget kapital som upparbetats efter förvärvet.

Skillnader i redovisningsprinciper mellan bolagen och kommunen vad gäller uppskrivning av anläggningstillgångar har justerats till kommunens gällande principer. Skillnader i pensionsredovisning har inte justerats.

Ekonomisk analys över den samlade kommunala verksamheten görs översiktligt.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Löner har belastats med ett personalomkostnadspålägg på 41,35 % som inkluderar sociala avgifter, avtalsförsäkringar och pensionskostnader. Materiella och immateriella anläggningstillgångar belastas med verklig avskrivningskostnad samt en kalkylränta på 1,5 % för årets genomsnittliga kapitalbindning. Internhyror för lokaler debiteras respektive verksamhet, värme, vatten, el och vaktmästeri debiteras utifrån verklig förbrukning/nyttjande. Kostnader för IT debiteras utifrån självkostnad och verkligt nyttjande. Gemensam central administration som ekonomi och personal fördelas inte ut på de olika verksamheterna.

Periodisering

Intäkter och kostnader hänförliga till redovisningsåret har i allt väsentligt belastat årets redovisning.

Ersättningar utbetalda till timanställda i januari 2024, men som avser december 2023 har skuldförts.

Årets förändring av semesterlöneskulden, okompenserad övertid och jour har redovisats under verksamhetens kostnader i resultaträkningen. Den totala skulden av dessa har redovisats som kortfristig skuld i balansräkningen.

Koncernkonto

Koncernkontot är ett gemensamt konto för kommunkoncernen. Saldon på de kommunala bolagens underkonton utgör fordran på eller skuld till kommunen.

Intäkter

Vara kommun följer RKR R2 där det står att skatteintäkter redovisas det år som de skattskyldigas inkomst tas upp till beskattning. Den prognos på skatteavräkningen som Sveriges Kommuner och Regioner publicerar i december räkenskapsåret har använts vid beräkning och periodisering av årets skatteintäkter.

Offentliga investeringsbidrag periodiseras över nyttjandeperioden.

Förväntade intäkter för integration är uppbokade till 100 % då de bedöms tillförlitliga.

Anslutningsavgifter för VA periodiseras och redovisas som intäkt i resultaträkningen med 1/30-del varje år. I balansräkningen redovisas dessa som långfristiga skulder.

NOT 2. UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Tvister

Kommunen har fått in aviseringar från försäkringsbolag om att de kan komma att kräva kommunen på skadestånd på grund av översvämningsskador.

Jämförelsestörande poster

I RKR R11 klassificeras jämförelsestörande poster som resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Upplysningar om sådana händelser lämnas i resultaträkning samt i not. Vara kommun gör en bedömning från fall till fall vad som ska tas upp som jämförelsestörande poster.

NOT 3. VERKSAMHETENS INTÄKTER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Försäljningsintäkter	22	40	21	35
Taxor och avgifter	61	61	68	68
Hyror och arrenden	33	66	39	73
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	90	123	89	90
Bidrag och gåvor från privata aktörer	1	1	1	1
Offentliga bidrag	0	0	0	31
EU-bidrag	0	0	0	0
Övriga bidrag	5	5	7	9
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	29	26	32	32
Intäkter och exploateringsverksamhet och tomträtter	4	4	1	1

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
Realisationsvinster på materiella och immateriella anläggningstillgångar	2	2	1	1
Övriga verksamhetsintäkter	5	7	3	4
Summa	252	335	262	345

NOT 4. VERKSAMHETENS KOSTNADER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	722	759	765	801
Pensionskostnader	59	59	70	72
Lämnade bidrag	64	48	51	33
- varav försörjningsstöd	26	26	14	14
Köp av verksamhet	154	154	168	168
Lokal- och markhyror samt- övriga fastighetskostnader	47	47	64	77
inköp av material och varor	46	46	48	51
Inköp av tjänster	47	84	57	62
Realisationsförluster och utranteringar	0	0	0	0
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	0	0	0	0
Bolagsskatt	0	1	0	1
Övriga verksamhetskostnader	70	71	68	85
Summa	1 209	1 269	1 291	1 350

NOT 5. AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Avskrivning immateriella tillgångar	0	0	0	0
Avskrivning byggnader och anläggningar	51	63	57	66
Avskrivning maskiner och inventarier	11	14	15	17
Nedskrivning/ återföring byggnader och anläggningar	0	0	0	0
Summa	62	77	72	84

NOT 6. SKATTEINTÄKTER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Preliminär kommunalskatt	750	750	814	814
Preliminär slutavräkning innevarande år	19	19	13	13
Slutavräkning differens föregående år	5	5	4	4
Mellankommunal kostnadsutjämning	0	0	0	0
Övriga skatter	0	0	0	0
Summa	774	774	831	831

NOT 7. GENERELLA STATS BIDRAG

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Inkomstutjämningsbidrag	219	219	233	233

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
Kostnadsutjämning	11	11	10	10
Regleringsbidrag	44	44	38	38
Kommunal fastighetsavgift	37	37	41	41
Bidrag/avgift för LSS-utjämningen	13	13	24	24
Övriga bidrag i utjämningsystemet	0	0	0	0
Övriga generella bidrag från staten	1	1	7	7
Summa	325	325	353	353

NOT 8. FINANSIELLA INTÄKTER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Utdelningar från koncernföretag	0	0	0	0
Utdelningar på aktier och andelar	0	0	0	0
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument	0	0	0	0
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0	0	0	0
Ränteintäkter	5	3	11	1
Borgensavgifter	0	0	0	0
Övriga finansiella intäkter	1	1	0	0
Summa	6	4	11	1

NOT 9. FINANSIELLA KOSTNADER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Räntekostnader	5	7	16	15
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	2	2	9	9
Kostnader från finansiella anläggningstillgångar	1	1	0	0
Förlust id försäljning av finansiella instrument	0	0	0	0
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	0	0	0	0
Övriga finansiella kostnader	2	1	0	0
Summa	10	11	25	24
Genomsnittlig upplåningsränta efter räntesäkring	4	4	14	14
Genomsnittlig upplåningsränta före räntesäkring	7	7	28	28
Räntesäkringen har påverkat kostnaden med	-3	-3	-14	-14

NOT 10. EXTRAORDINÄRA POSTER

Vara kommun samt koncernen har inga extraordinära kostnader under år 2022 eller 2023.

NOT 11. JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Investeringsstöd föreningar	-3	-3	0	0
Investeringsstöd infrastruktur	-1	-1	0	0
Summa	-4	-4	0	0

NOT 12. IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Vara kommun eller koncernen har inga immateriella tillgångar.

NOT 13. MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Ingående anskaffningsvärde	2 049	2 503	2 256	2 720
Inköp	208	217	228	235
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	2 257	2 720	2 484	2 955
Ingående avskrivningar	-764	-832	-816	-894
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-52	-62	-57	-65
Utgående avskrivningar	-816	-894	-873	-958
Ingående nedskrivningar	0	-34	0	-34
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	0	0
Utgående nedskrivningar	0	-34	0	-34
Summa	1 441	1 792	1 611	1 962
Därav finansiell leasing	103	86	116	14
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	18,6	25,0	25,2	29,5

NOT 14. MASKINER OCH INVENTARIER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Ingående anskaffningsvärde	279	318	291	332
Inköp	12	14	30	34
Försäljningar	0	0	-2	-3
Utrangeringar	0	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	291	332	319	363
Ingående avskrivningar	-233	-245	-244	-259
Försäljningar	0	0	1	1
Utrangeringar	0	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-11	-14	-14	-17
Utgående avskrivningar	-244	-259	-257	-275
Ingående nedskrivningar	0	0	0	0
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	0	0
Utgående nedskrivningar	0	0	0	0
Summa	47	73	62	88
Därav finansiell leasing	6	6	19	19
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	7,8	8,5	6,2	7,0

NOT 16. FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Aktier och andelar kommunkoncernföretag mm				
Vara Bostäder AB	13	0	13	0
Vara Industrifastigheter AB	1	0	1	0
VaraNet AB	6	0	6	0
Vara Konserthus AB	2	0	2	0
Vara Koncern AB	22	0	0	0
Andel Göliska IT	2	2	2	2
Andel Kommuninvest	17	17	19	19
Andel Avfall & Återvinning Skaraborg	3	3	3	3
Andel Räddningstjänsten Skaraborg	0	0	5	5
Andel/aktier övriga	0	1	0	0
Summa aktier och andelar kommunkoncernföretag mm	66	23	51	30
Långfristig utlåning				
Vara Bostäder AB	374	0	362	0
VaraNet AB	1	0	1	0
Övriga långfristiga fordringar	0	0	0	0
Summa långfristiga utlåning	375	0	363	0
Summa finansiella anläggningstillgångar	441	23	414	30

NOT 17. BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR

Vara kommun har inga bidrag till infrastruktur.

Kommunfullmäktige beslutade i september 2014 att medfinansiera utbyggnaden av E20 med 48 miljoner kronor. Bidraget redovisas som en avsättning i balansräkningen och kostnadsfördes i sin helhet under 2014.

NOT 18. FÖRRÅD OCH EXPLOATERINGSFASTIGHETER

	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Förråd	1	1	1	1
Exploateringsfastigheter	5	5	5	5
Summa	6	6	6	6

NOT 19. KORTFRISTIGA FORDRINGAR

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Kundfordringar	16	13	20	18
Kommunalskattfordringar	71	74	69	69
Övriga kortfristiga fordringar	1	1	1	3
Upplupna generella statsbidrag	2	2	0	0
Upplupna riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	14	14	19	19
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	18	30	30
Summa	123	122	139	139

NOT 20. KORTFRISTIGA PLACERINGAR

Vara kommun eller koncernen har inga kortfristiga placeringar.

NOT 21. LIKVIDA MEDEL

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Kassa	0	0	0	0
Bank	26	26	107	108
Summa	26	26	107	108

Kommunen har tillsammans med koncernbolagen en gemensam checkräkningskredit på 50 mkr. Krediten är för närvarande outnyttjad.

NOT 22. EGET KAPITAL

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Ingående eget kapital	856	859	877	885
- varav justering av eget kapital	311	311	0	0
Resultatutjämningsreserv	55	55	59	59
Årets resultat	21	26	64	68
Summa	932	940	1 000	1 012

NOT 23. AVSÄTTNING TILL PENSIONER INKLUSIVE LÖNESKATT

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Ingående avsättning till pensioner inkl. löneskatt	73	76	83	86
Ny-intjänad pension	5	5	9	9
Årets utbetalningar	-1	-1	-2	-2
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1	1	6	6
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrig post	3	3	1	1
Minskning av avsättning genom tecknande av försäkring/överföring till stiftelse	0	0	0	0
Ökning/minskning av avsättning med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar	0	0	0	0
Förändring löneskatt	2	2	3	3

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
Summa avsatt till pensioner inkl. löneskatt	83	86	100	103

Uppgifter om aktualiseringsgrad och visstidsförordnanden finns i not 27.

NOT 24. ANDRA AVSÄTTNINGAR

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Övrig avsättning	9	13	5	9
Bidrag för infrastruktur redovisat värde vid årets början	59	58	50	51
Nya avsättningar	1	1	1	1
Ianspråktaga avsättningar	-9	-9	-11	-11
Förändring av nuvärdet	0	0	0	0
Utgående avsättning	51	50	40	41
Summa	60	63	45	50

NOT 25. LÅNGFRISTIGA SKULDER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	626	626	801	801
Långfristig leasingsskuld	112	72	141	105
Förutbetalda intäkter anläggnings- / anslutningsavgifter	21	21	22	22
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	17	17	17	17
Summa	776	736	981	945
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Anläggnings- / anslutningsavgifter återstående antal år (vägt snitt)	21,8	21,8	21,5	21,5
Offentliga investeringsbidrag återstående antal år (vägt snitt)	17,4	17,4	18,8	18,8
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	0,79	0,79	2,04	2,04
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	0,79	0,79	2,04	2,04
Kapitalförfall av lån				
0 -1 år	225	225	100	100
1 -3 år	150	150	375	375
3 -5 år	200	200	251	251
5 -10 år	50	50	75	75
Över 10 år	0	0	0	0
Genomsnittlig räntebindningstid	2,28	2,28	2,13	2,13

NOT 26. KORTFRISTIGA SKULDER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	0	0	0	0
Leverantörsskulder	54	60	54	62
Moms och punktskatter	2	3	2	3
Personalens skatter, avgifter och avdrag	12	13	27	28
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	66	68	53	55

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
Upplupna pensionskostnader	29	30	27	28
Kommunalskatteskulder	0	0	0	0
Övriga kortfristiga skulder	41	41	14	6
Förutbetalda generella statsbidrag	0	0	0	0
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	1	1	7	6
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	6	31	37
Summa	238	222	215	225

NOT 27. PENSIONS FÖRPLIKTELSE R SOM INTE TAGITS UPP BLAND AVSÄTTNINGAR

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl. löneskatt	320	320	307	307
Årets utbetalningar	-16	-16	-18	-18
Ränte- och basbeloppsuppräkring	7	7	20	20
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrig post	-1	-1	0	0
Minskning av ansvarsförbindelse genom tecknade av försäkring/överföring till stiftelse	0	0	0	0
Ökning/minskning av ansvarsförbindelse med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar	0	0	0	0
Förändring löneskatt	-3	-3	1	1
Summa ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl. löneskatt	307	307	310	310

NOT 28. ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER OCH SOLIDARISK BORGEN

Vara kommun har ingått i en solidarisk borgen som för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 552 miljarder kronor och totala tillgångar till 562 miljarder kronor. Vara kommuns del i borgensansvaret är 0,16 % vilket motsvarar 871 mkr.

NOT 29. LEASING

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Finansiella leasingavtal				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	125	69	149	97
Nuvärde minimileaseavgifter	106	67	120	85
Därav förfall inom 1 år	4	2	5	3
Därav förfall inom 1-5 år	17	10	19	12
Därav förfall senare än 5 år	85	54	97	70
Maskiner och inventarier				

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
Totala minimileaseavgifter	6	6	22	22
Nuvärde minimileaseavgifter	6	6	20	20
Därav förfall inom 1 år	1	1	3	3
Därav förfall inom 1–5 år	5	5	18	18
Därav förfall senare än 5 år	0	0	0	0
Icke uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 1 år				
Minimileaseavgifter	16	16	12	12
Med förfall inom 1 år	9	9	8	8
Med förfall inom 1–5 år	7	7	4	4
Därav förfall senare än 5 år	0	0	0	0

NOT 30. JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Avskrivningar	62	77	72	84
Nedskrivningar	2	2	0	4
Utrangeringar	0	0	0	0
Gjorda avsättningar	15	15	22	23
Återförda avsättningar	0	0	0	-4
Intäktsförda ej likvida gåvor	0	0	0	0
Orealiserade kursförändringar	0	0	0	0
Upplösning av bidrag till infrastruktur	0	0	0	0
Övriga ej likviditetpåverkande poster	0	-7	0	0
Summa	79	87	94	106

NOT 31. ÖVRIGA LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER SOM TILLHÖR DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommun	Koncern	Kommun	Koncern
Utbetalning av avsättning för pensioner	-2	-2	-2	-2
Utbetalning av övriga avsättningar (exkl. bidrag till infrastruktur)	-10	-10	-17	-17
Bolagsskatt	0	0	0	3
Summa	-12	-12	-19	-16

NOT 32. POSTER SOM REDOVISAS I ANNAN SEKTION

Mkr	Bokslut 2022		Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgång	-2	-2	-1	-2
Summa	-2	-2	-1	-2

NOT 33. UPPLYSNINGAR OM UPPRÄTTADE SÄRREDOVISNINGAR

Vara kommun särredovisar VA-redovisning enligt lag om allmänna vattentjänster. Upprättade särredovisningar finns tillgängliga på Vara kommuns hemsida.

NOT 34. RÄKENSKAPSREVISION

Tkr	Bokslut 2023	
	Kommunen	Koncernen
Sakkunnigt biträde	490	490
Förtroendevalda revisorer	100	100
Auktoriserade revisorer (bolagsrevision)	0	272
Summa	590	862

Not 35. INTERNA MELLANHAVANDEN MED KONCERNFÖRETAG

Mkr	Försäljning köpare	Försäljning säljare	Fordringar borgenär	Skulder gäldenär
Vara kommun	11	16	370	14
Vara Bostäder AB	2	8	0	364
Vara Industrifastigheter AB	1	0	4	0
VaraNet AB	0	1	0	1
Vara Konserthus AB	14	3	10	5
Summa	42	31	394	389

	Fin. poster mottagare	Fin. poster betalare	Givna bidrag	Mottagna bidrag
Vara kommun	10	0	16	0
Vara Bostäder AB	0	10	0	0
Vara Industrifastigheter AB	0	0	0	0
VaraNet AB	0	0	0	0
Vara Konserthus AB	0	0	0	16
Summa	10	10	16	16

Revisionsberättelse

VARA KOMMUN

Revisorerna i Vara kommun, 2024-04-12

Till: Kommunfullmäktige i Vara kommun,
Organisationsnummer: 21000–2924

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktningen och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprovning.

Vi har under året granskat årsredovisning, delårsredovisning och genomfört en fördjupad granskning av kompetensförsörjning inom äldreomsorgen samt en förstudie av arbetsmiljön inom grundskolan. Vi har därtill genomfört grundläggande granskning av styrelse och nämnder. Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi löpande tagit del av protokoll och handlingar samt genomfört dialoger med presidier i kommunstyrelsen och nämnderna.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Vara kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll i allt väsentligt har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med det finansiella målet som kommunfullmäktige fastställt. Vi bedömer däremot att resultatet delvis är förenligt med de verksamhetsmål som kommunfullmäktige fastställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2023.

VARA KOMMUN

Vara kommun, digital underskrift och datum enligt nedan

Mattias Andersson
Ordförande

Onni Vehviläinen
Vice ordförande

Anderz Erlandson

Linga Hammar

Mikael Hemborg

Inger Gustafsson

Bilagor

- Granskningsrapporter för de kommunala bolagen.

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Onni Kalevi Vehviläinen
Date: 2024-04-11 22:09:43
BankID refno: fcb676cb-9fd7-4506-afb1-388df5a9ee42

Vice ordförande, lekmannarevisionen: Onni Vehviläinen

Signed by: MATTIAS ANDERSSON
Date: 2024-04-12 10:50:42
BankID refno: 83249de0-2c8b-4779-b455-cc543fb8f3c5

Ordförande, lekmannarevisionen: Mattias Andersson

Signed by: Jan Anders Erlandsson
Date: 2024-04-12 10:54:33
BankID refno: 6c3951b6-eda6-43b4-9b50-863d9a17d412

Lekmannarevisor: Anders Erlandsson

Signed by: LINGA INGA-LILL CHRISTINA HAMMAR
Date: 2024-04-12 11:01:35
BankID refno: 67f04da5-891d-4e91-a01b-e3b1bdafad1

Lekmannarevisor: Linga Hammar

Signed by: MIKAEL HERNBORG
Date: 2024-04-12 11:06:12
BankID refno: 742a2269-cc3c-4e01-a7ca-8691a8b8f34

Lekmannarevisor: Mikael Herborg

Signed by: INGER GUSTAFSSON
Date: 2024-04-12 11:22:56
BankID refno: 04480a1b-3c87-4a7b-8cf8-0130eae12cef

Lekmannarevisor: Inger Gustafsson

Bilagor

Sammanställning nämnds- och bolagsmål

Övergripande mål	Nämnds /bolagsmål
Attraktivt Vara med livskvalitet för alla 	En hållbar tillväxt och utveckling <i>Sambällsbyggnadsförvaltningen</i>
	Bra offentlig miljö <i>Tekniska nämnden</i>
	Förebyggande insatser inom samtliga verksamhetsområden ska öka <i>Socialnämnden</i>
	Verksamheten ska främja en god och hållbar samhällsutveckling <i>Miljö- och Byggnadsnämnden</i>
	I Vara Bostäders fastighetsbestånd ska det finns boenden för såväl små som större hushåll och för hushåll med god eller mindre god betalningsförmåga. Bolaget ska vid all nyproduktion och ombyggnationer lägga stor vikt vid att göra bostäderna tillgängliga för alla. Särskild ambition ska också vara på att undvika segregerade boenden. <i>Vara Bostäder AB</i>
	I Vara Industrifastigheters bestånd ska det finns lokaler för såväl små som lite större företag med god eller mindre god betalningsförmåga. Bolaget ska vid all nyproduktion och ombyggnationer lägga stor vikt vid att göra lokalerna flexibla. <i>Vara Industrifastigheter AB</i>
	Vara Konserthus har ett utbud med spets och bredd, vi når och attraherar människor med olika erfarenhet och vi fyller salongerna. <i>Vara Konserthus AB</i>
	Andel hushåll med tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten - utanför tätort och småort: 2019 99%, 2020 85%, Mål 2021 87%, Mål 2022 89% <i>VaraNet AB</i>
Andel hushåll med tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s (faktisk hastighet) - utanför tätort och småort: 2019 71%, 2020 70%, Mål 2021 73%,Mål 2022 75% <i>VaraNet AB</i> 	
Verksamhet med god kvalitet 	Förtroendet för kommunen ska öka och den demokratiska processen ska vara transparent <i>Förvaltningen för utveckling och service</i>

Övergripande mål	Nämnds /bolagsmål
	<p>Effektiva tjänster</p> <p><i>Tekniska nämnden</i></p>
	<p>Hållbara tjänster</p> <p><i>Tekniska nämnden</i></p>
	<p>Verksamhet som främjar utveckling och lärande</p> <p><i>Bildningsnämnden</i></p>
	<p>Verksamhet som skapar trygghet och trivsel</p> <p><i>Bildningsnämnden</i></p>
	<p>Verksamhet som främjar tillgänglighet och delaktighet</p> <p><i>Bildningsnämnden</i></p>
	<p>Verksamhet som har brukaren i centrum</p> <p><i>Socialnämnden</i></p>
	<p>Verksamhet som är kvalitetssäkrad</p> <p><i>Socialnämnden</i></p>
	<p>Verksamheten ska vara ett gott stöd för kommunens medborgare och näringsliv</p> <p><i>Miljö- och Byggnadsnämnden</i></p>
	<p>Vara Bostäder ska samtidigt som bolaget självt vidtar åtgärder uppmuntra de boende att vårda och sköta såväl den yttre som den inre miljön på ett sätt som främjar välbefinnande, trygghet och gemenskap. Vara Bostäder ska vid alla ny- och ombyggnationer väga in miljöaspekter i materialval avseende såväl produktion som underhåll.</p> <p><i>Vara Bostäder AB</i></p>
	<p>Vara Industrifastigheter ska vid alla ny- och ombyggnationer väga in miljöaspekter i materialval avseende såväl produktion som underhåll.</p> <p><i>Vara Industrifastigheter AB</i></p>
	<p>Vara Konserthus har ett starkt varumärke tack vare personlighet och kvalitet gentemot besökande, publik, artister och samarbetspartners.</p> <p><i>Vara Konserthus AB</i></p>
<p>Välmående arbetsplats </p>	<p>Välmående arbetsplats</p> <p><i>Förvaltningen för utveckling och service</i></p> <i>Sambällsbyggnadsförvaltningen</i>

Övergripande mål	Nämnds /bolagsmål
	<p>Välmående arbetsplats <i>Tekniska nämnden</i> </p> <hr/> <p>Välmående arbetsplats <i>Bildningsnämnden</i> </p> <hr/> <p>Välmående arbetsplats <i>Socialnämnden</i> </p> <hr/> <p>Välmående arbetsplats <i>Miljö- och Byggnadsnämnden</i> </p> <hr/> <p>Vara Bostäders ständiga strävan är att vara en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. <i>Vara Bostäder AB</i> </p> <hr/> <p>Vara Industrifastigheters ständiga strävan är att vara ett attraktivt och välmående företag, där alla medarbetare och samarbetspartners ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. <i>Vara Industrifastigheter AB</i> </p> <hr/> <p>Vara Konserthus verkar för att vara en organisation präglad av mångfald som säkrar spetskompetens och är en attraktiv arbetsgivare. <i>Vara Konserthus AB</i> </p>
Hållbar ekonomi 	<p>Hållbar ekonomi <i>Förvaltningen för utveckling och service</i> </p> <p><i>Sambällsbyggnadsförvaltningen</i> </p>

Övergripande mål	Nämnds /bolagsmål
	<p>Hållbar ekonomi <i>Tekniska nämnden</i></p>
	<p>Hållbar ekonomi <i>Bildningsnämnden</i></p>
	<p>Hållbar ekonomi <i>Socialnämnden</i></p>
	<p>Hållbar ekonomi <i>Miljö- och Byggnadsnämnden</i></p>
	<p>Bolaget ska arbeta för att ständigt ha ett resultat som gör att man har möjlighet att underhålla och förnya sitt bestånd utan att soliditeten försämrans. Soliditeten bör i stället öka för att bolaget ska kunna klara såväl svängningar i konjunkturen som större punktinsatser. <i>Vara Bostäder AB</i></p>
	<p>Rättvisande och hållbar hyressättning <i>Vara Bostäder AB</i></p>
	<p>Bolaget ska arbeta för att ständigt ha ett resultat som gör att man har möjlighet att underhålla sitt bestånd utan att soliditeten försämrans. Soliditeten bör ligga på nuvarande nivå för att bolaget ska kunna klara såväl svängningar i konjunkturen som större punktinsatser. <i>Vara Industrifastigheter AB</i></p>
	<p>Rättvisande och hållbar hyressättning <i>Vara Industrifastigheter AB</i></p>
	<p>Vara Konserthus ökar sin egenfinansiering och skapar fler finansieringsmöjligheter. <i>Vara Konserthus AB</i></p>